

Prijedlog diplomskog studijskog programa

Dvopredmetni nastavni studij

U **dvopredmetnom nastavnom** studiju filozofije peta je godina određena stjecanjem nastavničke kompetencije.

Stjecanje nastavničke kompetencije, zajedničke osnove - 30 ETCS bodova.

Na Odsjeku za filozofiju organiziraju se kolegiji iz:

Filozofije odgoja - 5 ETCS bodova

(u zajedničkim osnovama kolegij donosi 2 ETCS i studenti filozofije ga ne slušaju) boda

Metodike nastave filozofije - 4 ETCS boda

i praksa - 8 ETCS bodova

Student/studentica izrađuju diplomski rad - 15 ETCS bodova.

U **dvopredmetnom nastavnom** studiju filozofije preporučuje se da izabrana tema diplomskog rada omogućuje djelomično povezivanje s drugim predmetom studija ili da može biti tematski uključena u svladavanje zahtjeva metodike i prakse (primjerice ogledno predavanje vezano uz temu diplomskoga rada).

(Napomena: pojedinosti o dvopredmetnom nastavnom studiju prilagodit će se prema obveznim uputama).

Odsjek ima programe iz Filozofije psihologije, Filozofije prirode, Filozofije matematike, Filozofije tehnike i Filozofske teologije ali za sada nema dostatan broj nastavnika za provedbu tih programa.

Jednopedmetni studij

Diplomska godina studija posvećena ja izradi završnog rada i mentorskom radu te izbornim kolegijima vezanim uz taj rad.

Tjedno opterećenje ne smije premašiti 20 sati.

Izborni predmeti :

9. semestar 15 ETCS bodova

10. semestar 15 ETCS bodova

Mentorski rad

9. semestar 15 ETCS bodova

10. semestar 15 ETCS bodova

Voditelja zamjenjuje izabrani mentor diplomskoga rada.

Dvopedmetni znanstveni studij

Na diplomskom znanstvenom dvopedmetnom studiju nema obveznih kolegija već se biraju prema temi završnoga rada.

Završni rad po preporuci je interdisciplinaran, to jest prihvatljiv za oba smjera studija.

Diplomski rad 15 ETCS bodova

Mentorski rad i izborni predmet 15 ETCS bodova

Popis izbornih predmeta

Antropologija i hermeneutika,

Bioetika,

Filozofija jezika,

Filozofija kulture,

Filozofija povijesti,

Filozofija prava,

Filozofija uma,

Filozofija znanosti,

Hrvatska filozofija,

Indijska filozofija

Metafizika,

Suvremena estetika,

s opterećenjem od 4 sata tjedne nastave i

5 ETCS bodova

te

Filozofija roda

s opterećenjem od 2 sata i

3 ETCS boda

OPIS IZBORNIH PREDMETA

Naziv predmeta: Filozofija kulture

ECTS: 5 bodova

Jezik : hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave : 2 sata predavanja,2 seminara

Uvjeti: treći semestar

Sadržaj: Kolegij daje pregled filozofskih teorija kulture i pojmovnu osnovu za rad na interdisciplinarnim područjima(vizualni studiji,kulturalni studiji).Određuju se pojmovni parovi kultura/civilizacija,kultura/priroda, kultura/društvo. Određuje se uloga materijalnih prenosnika kulture (mediologija).

Cilj: Stjecanje znanja potrebno za shvaćanje problema kulturnog identiteta i multikulturalnosti.

Obvezatna literatura

Ernst Cassirer, *Ogled o čovjeku*

Georg Simmel, *Kontrapunkti kulture*

Horkheimer/Adorno, *Dijalektika prosvjetiteljstva*

Claude Levi-Strauss, *Divlja misao*

Edward Said, *Orijentalizam*

Terry Eagleton, *Ideja kulture*

Dodatna literatura

P.Bourdieu, *La distinction*

Norbert Elias, *Proces civilizacije*

Michel de Certeau, *Invencija svakodnevice*

Ž.Puhovski, *Kontekst kulture*

Jean-Pierre Vernant, *Lukava inteligencija u starih Grka*

Nositelj kolegija: Prof. dr. Nadežda Čaćinović/Doc. dr. Gordana Škorić

Naziv predmeta: Bioetika

Naziv kolegija: Bioetika

ECTS: 5 bodova

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: predavanja (2 sata tjedno) i seminar (2 sata tjedno)

Uvjeti: nema uvjeta

Ispit: usmeni ispit (nakon napisanog seminarskog rada)

Opis predmeta: Sadržaj predmeta treba obraditi kroz šest tematskih krugova: 1.. Nastanak bioetike; 2. Razvojne faze bioetike; 3. Metodološka posebnost i narav bioetike; 4. Predmetno područje bioetike; 5. Bioetička institucionalizacija i edukacija; 6. Bio etika i filozofija. Predavanja se kombiniraju sa seminarima u kojima se pojedini bioetički problemi obrađuju u seminarskim izlaganjima i diskusijama, na temelju izabranih tekstova, te u okviru radionica fokusiranih na određene ilustrativne i paradigmatičke slučajeve (case studies).

Cilj: Cilj je predmeta upoznati studente s interdisciplinarnim i pluriperspektivnim pristupom moralnim pitanjima što proizlaze iz znanstveno-tehnološkog napredovanja suvremene civilizacije, a fokusiraju se u kategoriji života u njegovoj cjelovitosti, te osposobiti studente za samostalno argumentiranje i orijentaciju u ključnim dilemama suvremenog čovječanstva.

Nositelj kolegija: Prof. dr. Ante Čović/ asist. Hrvoje Jurić

BIOETIKA

Literatura potrebna za studij i polaganje ispita:

- A. Čović: *Etika i bioetika*
- T. Matulić: *Bioetika*
- P. Singer: *Praktična etika*
- I. Šegota: *Nova medicinska etika (Bioetika)*

Literatura koja se preporučuje kao dopunska:

- I. Cifrić (ur.): *Bioetika i ekologija*

- I. Cifrić (ur.): *Bioetika. Etička iskušenja znanosti i društva*
- A. Čović (ur.): *Izazovi bioetike*
- R. P. Craig / C. L. Middleton / L. J. O'Connell: *Etički komiteti*
- *Evangelium vitae (Evanđelje života), Enciklika o vrijednosti i nepovredivosti ljudskog života*

- V. Höhle: *Filozofija ekološke krize*
- H. Jonas: *Princip odgovornost*
- K. Pavelić / D. Polšek (ur.): *Društveni značaj genske tehnologije*
- S. Prijic (ur.): *Pobačaj – za i protiv*
- J. Rifkin, *Biotehnološko stoljeće*
- P. Singer: *Oslobođen*

Naziv predmeta: Filozofija jezika

Naziv kolegija:

ECTS: 5 bodova

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: 4 sata predavanja

Uvjeti: Nema posebnih uvjeta

Ispit: usmeni / seminarski rad

Sadržaj: Početak suvremene filozofije jezika s Fregeom. Filozofija jezika i teorija značenja.

Fregeovo razlikovanje smisla i značenja. Russellova teorija deskripcije. Teorija logičkih tipova.

Semantička teorija istine Tarskog. Logička istina i analitičnost. Rani i kasni Wittgenstein. Filozofija običnog jezika. Teorije jezičkih činova. Pojam postupanja u skladu s pravilom. Quineova doktrina o radikalnom prijevodu. Davidsonova teorija značenja. Kauzalna teorija označavanja. Modalnosti i esencijalizam.

Cilj: Cilj je upoznavanje studenta s osnovnim problemima i smjerovima u filozofiji jezika, osobito u njezinim novijim oblicima unutar analitičke tradicije. Student se treba osposobiti za aktivno praćenje suvremenih diskusija iz filozofije jezika i povezanih područja.

Literatura potrebna za studij i polaganje ispita:

1. G. Frege: "O smislu i značenju", "Funkcija i pojam", "O pojmu i predmetu", "Misao"
2. L. Wittgenstein: Tractatus Logico-Philosophicus, Filozofska istraživanja
3. W.V.O. Quine: Riječ i predmet
4. D. Davidson: Istraživanja o istini i interpretaciji
5. S. Kripke: Imenovanje i nužnost

Literatura koja se preporučuje kao dopunska

1. B. Russell: "On Denoting", An Inquiry into Meaning and Truth
2. L. Linsky (ur.): Semantics and the Philosophy of Language
3. P.F. Strawson: Logico-Linguistic Papers, (ur.): Philosophical Logic
4. J.L. Austin: Philosophical Papers, How to do Things with Words
5. P. Grice: Studies in the Ways of Words
6. J. Searle: Speech Acts
7. M. Dummett: Truth and Other Enigmas, The Seas of Language
8. B. Hale, C. Wright (ur.): A Companion to the Philosophy of Language

9. H. Ineichen: Einstellungssätze
10. K. Taylor: Truth and Meaning
11. E. Mackenzie: Introduction to Linguistic Philosophy
12. M. Devitt, K. Sterelny: Language and Reality
13. F.v. Kutschera: Sprachphilosophie
14. A. Newen, E.v. Savigny: Einführung in die Analytische Philosophie
15. W. Lycan. Philosophy of Language

Nositelj predmeta: Prof. dr. Goran Švob

Naziv predmeta: Hrvatska filozofija

Kolegij: Hrvatska filozofija

ECTS: 5 bodova

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar 4 sata tjedno

Status: izborni

Oblik nastave: izborna predavanja, izborni seminari

Uvjeti: -

Ispit: usmeni, seminar: seminarski rad

Opis: Uvid u korpus filozofske baštine u Hrvata u humanizma i renesanse, filozofska djela, struja mišljenja, vidova i orijentacija, te ukazuje na udio hrvatske filozofije u filozofskoj, ali i općekulturnoj i duhovnoj povijesti europskog mišljenja. U seminarskom radu, kroz odabir nekoliko tematskih cjelina upoznaje se sa značajnim djelima hrvatskih filozofa, potiče na samostalno mišljenje i tumačenje izvornih tekstova.

Cilj: Pružiti pregled, analizu, tumačenje i vrednovanje domaće filozofske misli, povijesno-kritički, doksografski i metodološko-interpretativno ukazati i objasniti njene izvore, uključenost i sudjelovanje u tokovima europske filozofije, njihovu međuzavisnost, omogućiti spoznaju mjesta i značenja hrvatske filozofije spomenutog razdoblja u europskom misaonom dijalogu.

Nositelj kolegija: Prof. dr. Ljerka Schiffler

I. OBVEZATNA ISPITNA LITERATURA:

1. F. Marković: Filozofijske struke pisci hrvatskog roda s onkraj Velebita u stoljećih XV. do XVIII. (U: "Prilozi za istraživanje hrvatske filozofske baštine", 1-2, 1975., str. 255-279.)
2. K. Krstić: Počeci filozofije u Hrvatskoj (U: "Prilozi za istraživanje hrvatske filozofske baštine", 1-2, 1975, str.15.)
3. Lj. Schiffler: Ideja enciklopedizma i filozofijsko mišljenje, Zagreb, 1989. (str. 73-140.)
4. I. Čehok: Mala povijest hrvatske filozofije (U: J. Hirschberger: Mala povijest filozofije, Zagreb, 1995.)
5. F. Zenko: Starija hrvatska filozofija, Hrestomatija filozofije, sv. 9, Zagreb, 1997.
6. F. Zenko: Novija hrvatska filozofija, Hrestomatija, sv.10, Zagreb,1995.
7. ... Hrvatska filozofija, Hrvatski studiji, Zagreb, 2001.

II. **IZBORNA:** (obvezno izabrati dva naslova)

a) **Opći prikazi:**

1. S. Zimmermann: Filozofija u Hrvatskoj, zastupano po svećeničkom staležu - kroz tisuću godina,
Zagreb, 1929.
2. S. Zimmermann: Historijski razvitak filozofije u Hrvatskoj, "Hrvatska bogoslovska akademija",
br.1, Zagreb, 1929.
3. N. Vanino: Povijest filozofske nastave u isusovačkoj akademiji u Zagrebu 1638-1773, "Život",
X, 1929.
4. A. Bazala: Filozofijska težnja u duhovnom životu Hrvatske od pada apsolutizma ovamo,
"Obzor",
Zagreb, 1936.
5. A. Bazala: O ideji nacionalne filozofije, "Alma mater Croatica", Zagreb, 1938.
6. A. Mužinić: Filozofija u Hrvata 1918-1938, "Učitelj", 15, 55, br. 3-4, Beograd, 1939.
7. J. Harapin: Razvitak filozofije u Hrvata, 1943.
8. K. Krstić: Filozofija u Hrvatskoj, "Hrvatska znanost", XV, 1943.
9. I. Ostojić: Benediktinci u Hrvatskoj i ostalim našim krajevima, I, II, Split, 1963, 1964.
10. ... "Prilozi za istraživanje hrvatske filozofske baštine", 1-53-54, 1975-2001.
11. Lj. Schiffler: Iz hrvatske filozofske baštine, Zagreb, 1980.
12. Zbornik radova 4. simpozija iz povijesti znanosti, prirodnih znanosti i njihove primjene kod
Hrvata u srednjem vijeku, Zagreb, 1983.
13. Z. Posavec: Estetika u Hrvata, Zagreb, 1986.
14. Lj. Schiffler: Estetički problemi renesanse, "Dometi", 1, 1986 (str. 5-52)
15. ...Croatica.In Oesterreich gedruckte Kroatische Buecher des 16.bis 18.Jahrhunderts,
Oestereichische Nationalbibliothek, 1991.
16. Ž. Dadić: Egzaktne znanosti hrvatskoga srednjovjekovlja, Zagreb, 1991.
17. Z. Posavec: Novija hrvatska estetika. Studije i eseji, Zagreb, 1991.
18. ... Hrvatska filozofija u prošlosti i sadašnjosti, Zbornik iz 1968, Zagreb, 1992.
19. Lj. Schiffler: Humanizam bez granica. Hrvatska filozofija u europskom obzoru, Zagreb, 1992.
20. Z. Posavec: Filozofski rukopisi 18. stoljeća u franjevačkim samostanima Slavonije,
Zagreb, 1993.
21. Ž. Dadić: Hrvati i egzaktne znanosti u osvit novovjekovlja, Zagreb, 1994.
22. ... Hrvatski biografski leksikon, sv. 1-4.
23. Jugoslaviae scriptores latini recentioris aetatis, T.1., JAZU, Zagreb, 1968., T. 2. 1971.
(prir. Š. Jurić i Z. Herkov)

b) Izvorna djela:

1. R. Bošković: Teorija prirodne filozofije, Zagreb, 1974.
2. F. Petrić: Sretan grad, Zagreb, 1975.
3. F. Petrić: Nova sveopća filozofija, Zagreb, 1979.
4. B. Kotruljević: O trgovini i savršenom trgovcu, Dubrovnik, 1989.
5. F. Grisogono Bartolčić: Rasprave o načinu dijagnosticiranja u kolegiju prognoziranja i liječenja groznica kao i o ljudskoj sreći i napokon o morskoj plimi i oseci netom objavljene godine 1528, Rasprave i građa za povijest znanosti, knj. 6., Zagreb, 1990.
6. Herman Dalmatin: Rasprava o bitima, Istra kroz stoljeća, X. kolo, knjiga 55., 2.sv., Pula, 1990.
7. M. Marulić: Latinska manja djela, Split, 1992.
8. M. Vlačić Ilirik: O načinu razumijevanja Svetoga pisma, Zagreb, 1993.
9. M. Vlačić Ilirik: Paralipomena dialectices (pr. J. Talanga i F. Grgić), Zagreb, 1994.
10. N. Gučetić: Dijalog o ljepoti i ljubavi, Most, Zagreb, 1995.
11. N. Gučetić: Upravljanje obitelji, Zagreb, 1998.

c) Sekundarna literatura:

1. Zbornik M. Marulića, 1450-1950, Zagreb, 1950 (str. 19-27, 63-93, 101-132)
2. K. Krstić: Marko Marulić - The Author of the Term "Psychology", Acta Instituti psychologici Universitatis zagrebiensis, 35-48, 1964, str. 7-15.
3. M. Brida: Benedikt Benković, Beograd, 1967.
4. Zbornik radova o Federiku Grisogonu, zadarskom učenjaku (1472-1538), Zadar, 1974.
5. A. Bazala: Filozofijski portret Franje Markovića, Zagreb, 1974.
6. M. Brida: Pavao Vuk-Pavlović: čovjek i djelo, Zagreb, 1974.
7. B. Despot: Filozofiranje Vladimira Dvornikovića, Zagreb, 1975.
8. H. Festini: Život i djelo Splićanina Jurja Politea, Zagreb, 1977.
9. Lj. Schiffler: Nikola V. Gučetić, Zagreb, 1977.
10. E. Banić-Pajnić: Antun Medo - dubrovački filozof šesnaestog stoljeća, Zagreb, 1980.
11. Lj. Schiffler: Miho Monaldi, ličnost i djelo, Zagreb, 1984.
12. D. Barbarić: Filozofija Andrije Dorotića, Zagreb, 1987.
13. M. Girardi Karšulin: Filozofska misao Frane Petrića, Zagreb, 1988.
14. M. Brida: Traženja, Zagreb, 1989.
15. S. Krsić: Ivan Dominik Stratiko, Split, 1991.

16. I. Kordić: Hermeneutika Matije Vlačića Ilirika, Zagreb, 1992.
17. M. Girardi Karšulin: Hrvatski renesansi aristotelizam, Zagreb, 1993.
18. M. Josipović: Filozofijska misao Georgiusa Raguseisa, Zagreb, 1993.
19. E. Banić-Pajnić: Magnum miraculum - homo = Veliko čudo - čovjek, Zagreb, 1995.
20. Dubrovčanin B. Kotruljević: Hrvatski i svjetski ekonomisti XV.st., Zagreb, 1996.
21. K. Čvrljak: Kršćanska etika Fausta Vrančića kao filozofija života, Zagreb, 1996.
22. Z. Posavec: Arnold kao estetičar u okviru kontroverza Moderne, Zagreb, 1996.
23. Lj. Schiffler: Etičko-humanistička misao B. Kotruljevića, U:"Prilozi za istraživanje hrvatske filozofske baštine", 43-44, 1996.
24. Lj. Schiffler: Frane Petrić - Franciscus Patricius: od škole mišljenja do slobode mišljenja, Zagreb, 1997.

26. N.V. Gučetić: O ustroju država, Zagreb, 2000.
27. F. Petrić: Izabrani politički spisi, Zagreb, 1998.
28. I. Polikarp Severitan: Monoregija, 1998
29. ... Hrvatska filozofija : studije i odabrani tekstovi / prir. M. Šišak, "Scopus", Zagreb, 2001.
30. ... Život i djelo Stjepana Zimmermanna : zbornik radova, HAZU ; KBF, Zagreb, 2002.
31. ...Pavao Vuk-Pavlović - život i djelo : zbornik radova , HAZU ; Institut za filoz., Zagreb, 2003.

Naziv predmeta: Metafizika

ECTS: 5 bodova

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: predavanja izborna, seminar izborni

Oblik nastave: predavanja (2 sata tjedno), seminar (2 sata tjedno)

Uvjeti: upisan peti semestar (studenti filozofije)

Ispit: pisani test, u seminaru pisani referat

Opis predmeta: Osnovni pojmovi ontologije i metafizike, geneza i razvitak pojmova, antiteze monizma i dualizma, bitni metafizičari prošlosti (Elejci, Platon, Aristotel, Augustin, Toma Akvinski, Descartes, Spinoza, Leibniz), njihova suvremenost i aktualnost, glavni pravci njihove interpretacije i recepcije u suvremenoj filozofiji, interpretacijski sporovi i kriteriji njihova prosuđivanja. Pokušaj odgovora na pitanje: Zašto su antimetafizičke pozicije najčešće po svojoj naravi i same oblici metafizike? Pregled argumentacije protuslovnih odgovora na pitanje: Je li uopće moguća filozofija bez metafizike?

Cilj: Studenti/ice viših godina na sustavni se način uvode u problematiku teorijske filozofije, ovladavaju temeljnom pojmovnom aparaturom klasične i suvremene metafizike, stječu bazični uvod u povijest filozofije, te se tako osposobljavaju za praćenje kolegija ontologije.

Ispitna literatura:

Aristotel, Metafizika,

Descartes, Meditacije o prvoj filozofiji

Spinoza, Etika

Nositelj kolegija: Prof. dr. Lino Veljak

Naziv predmeta: Filozofija povijesti

ECTS: 5 bodova

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: predavanja (2 sata tjedno), seminar (2 sata tjedno)

Uvjeti: upisan 4. semestar (studenti filozofije), upisan 3. semestar (studenti drugih smjerova)

Ispit: usmeni (predavanja), pisani referat (seminar)

Opis predmeta: Pojam povijesti (razlike povijest/historija/historiografija, terminologijske kontroverzije, višeznačnosti i njihovo razjašnjavanje). Geneze filozofijskog promišljanja povijesti. Počeci i razvitak filozofije povijesti.

Geneza i razvitak pojmova filozofije povijesti (razlike povijest/historija/historiografija, terminologijske kontroverzije, višeznačnosti i njihovo razjašnjavanje). Geneze filozofijskog promišljanja povijesti. Počeci i razvitak filozofije povijesti. Ciklička i progresistička teorija povijesti. Filozofija povijesti i povijesno mišljenje. Minervina sova i mišljenje budućnosti. Antiteze i antinomije povijesti. Prošlost - suvremenost - modernost. Upitnost sintagme "povijest - učiteljica života". Kraj povijesti. Teologija i utopija. Transcendencija, imanencija i sekularizacija. Filozofija povijesti i povijesne znanosti Odnos filozofije povijesti spram cjeline filozofije i spram društvenih/duhovnih znanosti.

Cilj: Studenti se u sustavnom i problematskom obliku informiraju o temeljnim problemima filozofije povijesti i relevantnim orijentacijama filozofijskog pristupa povijesti, te potiču na samostalan istraživački rad i promišljanje problematike, kao i na interdisciplinarni i multidisciplinarni pristup temama filozofije povijesti.

Ispitna literatura:

Aurelije Augustin, Država Božja

Vico, Načela nove znanosti

Kant, Um i sloboda

Hegel, Filozofija povijesti

Condorcet, Nacrt povijesnog prikaza napretka ljudskog duha

Comte, Kurs pozitivne filozofije

Marx/Engels, Rani radovi

Makanec, Uvod u filosofiju povijesti

Bloch, Duh utopije

Sutlić, Uvod u povijesno mišljenje

Kangrga, Praksa-vrijeme-svijet

(tri djela s ovog popisa u dogovoru s nastavnikom)

Nositelj predmeta: Prof. dr. Lino Veljak

Naziv predmeta: Filozofska antropologija

Naziv kolegija: Antropologija i hermeneutika

ECTS: 5 bodova

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara na tjedan (2+2)

Uvjeti: Kolegij mogu upisati studenti filozofije (nakon odslušane Filozofske antropologije) i studenti antropologije nakon položene prve godine studija.

Ispit: Studenti su obvezni redovito pohađati nastavu, sudjelovati u seminarskim raspravama, napisati ili usmeno izložiti kraće seminarske radove, te položiti usmeni ispit.

Sadržaj: Uvodni pregled razvoja hermeneutike. Fenomenologija i hermeneutika kao metode razumijevanja problematike čovjeka. Utjecaj filozofije života na hermeneutiku i antropologiju (Dilthey). Središnji dio kolegija čini elaboracija i kritika Heideggerove, Plessnerove i Gadamerove filozofije s posebnim osvrtom na probleme filozofske antropologije i hermeneutike. Heideggerova hermeneutika tubitka: egzistencijali i kategorije, autentična i neautentična egzistencija, vremenost i konačnost tubitka, briga, smrt, problem subjekta. Heideggerova kritika ideje antropologije. Konstituiranje hermeneutike kao filozofske antropologije u Plessnera: čovjek i stupnjevi organskog, pozicionalnost ekscentrične forme, antropološki zakoni. Povijesnost razumijevanja, jezik i hermeneutičko iskustvo (Gadamer). Zaokruživanje problematike suvremenim teorijama (Habermas, Apel, Ricoeur). Tumačenje Drugoga sa stajališta filozofske i kulturne antropologije. Granice razumijevanja i problem čovjekova određenja.

Cilj: Sistematizacija i produbljivanje znanja o filozofiji čovjeka. Upoznavanje studenata sa suvremenim filozofskim diskusijama na temu čovjeka (interdisciplinarni pristup). Razvijanje vještina uočavanja i kritičkog formuliranja problema. Poticanje na verbalnu vještinu uobličavanja i izražavanja misli kroz rasprave, dijalog i usmeno izlaganje studenata. Razvijanje kompetencije filozofskog mišljenja i aktivnog sudjelovanja u filozofskom životu (metodička i stručna kompetencija).

Ispitna literatura:

Dilthey, Izgradnja povijesnog svijeta u duhovnim znanostima

Heidegger, Bitak i vrijeme

Plessner, Stupnjevi organskog i čovjek

Gadamer, Istina i metoda

Dopunska literatura:

Schleiermacher, Hermeneutika

Dilthey, Die Entstehung der Hermeneutik

Heidegger, Kraj filozofije i zadaća mišljenja (zbornik tekstova)

Heidegger, Kant i problem metafizike

Heidegger, Unterwegs zur Sprache

Apel, Transformacija filozofije

Habermas, «Der Universalitätsanspruch der Hermeneutik» u: Kultur und Kritik

Habermas, Theorie des kommunikativen Handelns

Ricoeur, Le conflit des interprétations

Ricoeur, Živa metafora

Gadamer, Hörmann, Eggers, Učenje i razumijevanje govora

Gadamer, Čitanka (zbornik tekstova)

Frank, Kazivo i nekazivo

Derrida, Marges de la philosophie

Lévinas, Smrt i vrijeme

Husserl, Kriza europskih znanosti i transcendentna fenomenologija

Fink, Osnovni fenomeni ljudskog postojanja

Merleau-Ponty, Fenomenologija percepcije

Marcus – Fischer, Antropologija kao kritika kulture

Grondin, Smisao za hermeneutiku

Hufnagel, Uvod u hermeneutiku

Burger, Subjekt i subjektivnost

Nositelji kolegija: Prof. dr. Hotimir Burger/ Mladen Planinc, asist.

Naziv predmeta: Filozofija prava

ECTS: 5 bodova

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: 4 sata predavanja

Uvjeti: -

Ispit: usmeni

Cilj: Osnovne teme historije i aktualnoga pogona filozofije prava određuju i sadržaj predmeta. Pojam prava u svojoj raznolikosti njegovih značenja u središtu je interesa filozofije prava; njegovo je razumijevanje određeno kako poimanjem prava kao društvene ustanove, tako i njegovim vezivanjem uz preddruštvena, izvorna, prirodna prava pojedinaca (čovjeka i državljanina), kolektiva (različito formiranih društvenih skupina), ali i čovječanstva u cjelini.

Sadržaj: Kolegiji u okviru ovoga predmeta bave se, s jedne strane, historijski formiranim filozofijsko-pravnim doktrinama (od rimskoga razdoblja do naših dana), a, s druge strane, filozofijskom interpretacijom ključnih kategorija pravne teorije i prakse (privatno i javno pravo, osoba, vlasništvo, ugovor, kazna, proces, nasljeđivanje, krivično pravo, pravna država/vladavina prava, ustavno pravo, međunarodno pravo, pravo rata, itd.). Pritom se polazi od analize norme, njezinih jezičkih i logičkih osobina, te od tipova pravne argumentacije. U raščlambi pravnih sustava polazi se od temeljnih vrijednosti što ih oni promiču, odnosa običaja i prava, etike i prava, politike (posebice: moći) i prava, religije i prava, te društvenoga konteksta i pravnoga sustava. Unutar ovih analiza temeljni pravci filozofije prava (od prirodnoga prava do pravnoga pozitivizma), kao i suvremene postpozitivističke, lingvističke, komunikacijske i druge teorije igraju važnu ulogu.

Nositelj predmeta: Prof. dr. Žarko Puhovski

Spisak literature:

a) obvezna

Hayek F. v., *Politički ideal vladavine prava*

Matulović M., *Ljudska prava*

Neuman F., *Demokratska i autoritarna država*

Tadić Lj., *Filozofija prava*

Visković N., *Jezik prava*

b) izborna

Beccaria C., *O zločinima i kaznama*

Bačić A., *Ustav i ustavna diktatura*

Bloch E., *Prirodno pravo i ljudsko dostojanstvo*

Gaj, *Institucije*

Naziv kolegija: Suvremena estetika (izborni predmet)

ECTS: 5 bodova

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1semestar

Status: izborni

Oblik nastave: predavanje

Uvjeti: treći semestar

Ispiti: usmeni

Sadržaj:

Izborna su predavanja namijenjena studentima s posebnim interesom za estetiku. Teme i obvezatna literatura zasnivaju se na problemima refleksije o umjetnosti i lijepome 20.stoljeća i na uspostavljanju dijaloga s teorijom književnosti, likovnih i glazbenih umjetnosti odnosno audiovizualnih medija.

Cilj: Suvereno snalaženje u suvremenom teorijskom krajoliku

Obvezna literatura

R.Bubner, *Estetsko iskustvo*

E.Grassi, *Moć mašte*

R.Barthes, *Carstvo znakova*

C.Jencks (ur.) *Vizualna kultura*

A.C.Danto, *Preobražaj svakidašnjega*

P.Virilio, *Brzina oslobađanja*

Dodatna literatura

W. Welsch, *Aesthetisches Denken*

G.Dorfles, *Kič*

N.Goodman, *Jezici umjetnosti*

R.Lachmann *Phantasia, Memoria, Rhetorica*

D.Pejović (ur.) *Nova filozofija umjetnosti*

Nositelji predmeta: Prof. dr. Nadežda Čačinovič/ Doc. dr. Gordana Škorić

Naziv predmeta: Filozofija roda

ETCS: bodovi: 3

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1semestar

Status: izborni

Oblik nastave: 1 sat predavanja + 1 sat seminara

Uvjeti:-

Ispit: pismeni rad

Sadržaj:Kolegij analizira pitanje da li je filozofija, povijesno ili aktualno, rodno pristrana i što su razlozi asimetričnog sudjelovanja žena kako u filozofiji tako i u većini nama poznatih kultura i civilizacija

Cilj: Kompetencija koja se dobija je mogućnost utemeljenog odgovora na spomenute probleme.

Osnovna literatura :

Simone de Beauvoir, *Drugi spol*

Judith Butler, *Nevolja s rodom*

Janet Radcliffe Richards, *The Sceptical Feminist*

zbornik Oxford Readings in Feminism,ed.Genevieve Lloyd:

Feminism and History of Philosophy

Dodatna literatura

Carol Pateman,*Spolni ugovor*

Michele Le Doeuff, *L'Imaginaire philosophique*

Women Philosophers (ed.Mary Warnock)

John Stuart Mill, *Podređenost žena*

Nositelj kolegija: Pprof. dr. Nadežda Čačinović/ Ddoc. dr. Gordana Škorić

Naziv predmeta: Filozofija znanosti

Naziv kolegija: Filozofija znanosti

ECTS: 5 bodova

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: 4 sata predavanja

Uvjeti: Nema posebnih uvjeta

Ispit: usmeni / pismeni / seminarski rad

Sadržaj: Kratki povijesni pregled filozofije znanosti: Aristotel, Galileo, F.Bacon, Newton, Locke, Hume, J.S.Mill, Pozitivizam, Post-pozitivizam. Odabrani problemi filozofije znanosti: problem znanstvenog objašnjenja; kauzalnost i prirodni zakoni, struktura znanstvenih teorija, demarkacija znanosti od ne-znanosti; problem razvoja znanosti; prirodne i društveno-humanističke znanosti.

Cilj: Upoznati studenta s osnovnim problemima i smjerovima u filozofiji znanosti. Student se treba osposobiti za aktivno praćenje suvremenih diskusija iz filozofije znanosti i povezanih područja.

Literatura potrebna za studij i polaganje ispita:

1. W. H. Newton-Smith (ur) A Companion to the Philosophy of Science (odabrana poglavlja)
2. A. Rosenberg: Philosophy of science

Literatura koja se preporučuje kao dopunska:

3. N. Sesardić (ur): Filozofija nauke
4. J. Losee. A Historical Introduction to the Philosophy of Science
5. F. Wilson. The Logic and Methodology of Science and Pseudoscience
6. T. Kuhn: Struktura znanstvenih revolucija
7. K.R. Popper: Logik der Forschung
8. M.R. Cohen, E. Nagel: An introduction to logic and scientific method
9. S. Lelas, T. Vukelja: Filozofija znanosti
10. H. Reichenbach: The rise of scientific philosophy
11. R. Carnap: An introduction to the philosophy of science

Nositelj predmeta: Prof. dr. Goran Švob/Dr. sc. Davor Lauc

Naziv kolegija: Filozofija uma

ECTS: 5 bodova

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar, 2 termina po 2 sata tjedno

Status: izborni od 3. semestra

Oblik nastave: predavanja + tutoriali

Obveze: Redovito pohađanje (max. 3 izostanka)

3 pismena rada za tutoriale

3 tutoriala (poslije svakog pismenog rada)

Uvjeti: —

Ocjena: 70% završni usmeni ispit

30% pismeni radovi

Opis predmeta: Povijesna pozadina suvremene filozofije uma (Materijalističke teorije, "pitagorovska" teorija harmonije, Platon, Aristotel, Descartes, Locke).

Teorije naravi uma i njegova odnosa spram tijela (dualizam, idealizam, biheviorizam, eliminativizam, fizikalizam funkcionalizam, kognitivizam, teorija dvostrukog aspekta.

Svijest (osnovna obilježja svijesti, teorije svijesti). Mentalne aktivnosti i vrste mentalnih sadržaja. Osobni identitet. Drugi umovi, druge vrste umova, umjetna inteligencija.

Cilj predmeta: Upoznati studente s osnovnim problemima i pojmovima suvremene filozofije uma. Dati pregled povijesnih temelja suvremene filozofije uma. Naučiti studente kako analizirati filozofske argumente. Uvježbati studente u akademskom pisanju

OBVEZNA LITERATURA

Platon, *Menon*, Zagreb, 2001. [80a-86c, str. 37-55, i komentar F. Grgića, str. 143-167.]

Platon, *Fedon*, Zagreb, 1915; pretisak Zagreb, 1996. [63e-69e, 80c-84b]

Aristotel, *O duši*, Zagreb, 1987. (Preporučaju se strani prijevodi tog spisa, npr. Smithov prijevod u Barnes, J. (ur.), *The Complete Works of Aristotle*, sv. 1, str. 641-692.)

Descartes, R., *Meditacije o prvoj filozofiji*, Zagreb, 1993.

Locke, J., *Ogled o ljudskom razumu*, Beograd, 1962. [Knjiga II, Poglavlje 1; Knjiga II, Poglavlje 27]

Ryle, G., "Descartesov mit" iz *The Concept of Mind*, London, 1949. <skripta>

Smart, J. J. C., "Osjeti i procesi u mozgu" na <http://www.ffdi.hr/mind/44-2.html>.

Churchland, Patricia S., "Redukcija i problem duha i tijela" na <http://www.ffdi.hr/mind/2-1.html>.

Churchland, Paul, "Eliminativni materijalizam i propozicijski stavovi" u Mišćević, N. i S. Prijić (ur.), *Filozofija psihologije: zbornik tekstova*, Rijeka, 1993, str. 45-63.

Putnam, H., "Priroda mentalnih stanja" u Mišćević, N. i S. Prijić (ur.), *Filozofija psihologije: zbornik tekstova*, Rijeka, 1993, str. 64-73.

Searle, J., "Problem duha i tijela" na <http://www.ffdi.hr/mind/2-5.html>.

Block, N., "Some Concepts of Consciousness" at <http://www.nyu.edu/gsas/dept/philo/faculty/block/papers/Abridged%20BBS.htm>

Rosenthal, D., "Dvije koncepcije svijesti" na <http://boo.mi2.hr/~ognjen/tekst/rosenthal99.html>

Nagel, T., "Kako je to biti šišmiš", *Treći program hrvatskog radija 55/56* (1999), 227-233; dostupno na <http://boo.mi2.hr/~ognjen/tekst/3pro818.pdf>; prijevod dostupan i na <http://www.ffdi.hr/mind/2-4.html>

Jackson, F., "Epifomenalna qualia" na <http://www.ffdi.hr/mind/2-2.html>

Sacks, O., *Čovjek koji je ženu zamijenio šeširo*, Zagreb, 1998. ["Žena bez tijela", str. 52-61; "Pitanje identiteta", str. 107-113.]

Turing, A. M., "Computing Machinery and Intelligence", *Mind* 59 (1950), 433-460; dostupno na <http://www.ecs.soton.ac.uk/~harnad/Papers/Py104/turing.html>

Searle, J. M., "Minds, brains, and programs", *Behavioural and Brain Sciences* 3 (1980), 417-457. <skripta>

Dennett, D., "Intentional systems" at <http://www.cs.umu.se/kurser/TDBC12/HT99/dennett2.html>

Dennett, D., *Kinds of Minds: Towards an Understanding of Consciousness*, [Ch. 1 "What Kinds of Minds Are There?", p. 1-24] <skripta>

Naziv predmeta: Indijska filozofija

Status: izborni

Trajanje: 1 semestar

Oblici nastave: predavanje sa seminarom (2+2 sata tjedno) - za više semestre

Jezik: hrvatski

ECTS: 5 bodova

Uvjeti pristupa kolegiju: upisana najmanje 2. godina studija

Opis: Program ovog izbornog predmeta obuhvaća nekoliko tematskih i formalnih aspekata, koji su propedeutički odmjereni i raspodijeljeni na dvije razine izvođenja nastave (uvodno predavanje sa seminarom). Kolegij je namijenjen u načelu starijim studentima a posvećen je specijalnijoj i teoretičnijoj tematici sistematske naravi. Generalno se može podijeliti na tri aspekta. (1) Opći dio koji se tiče idejno-povijesne i metodološke problematike odnosa zapadne (europske) i istočne (indijske) filozofske tradicije (problem “evropocentrizma”, “orijentalizma”, “komparativizma”, odnosa kulturalnih studija i filozofije te mjesta pojedinih znanstvenih disciplina u zapadnoj i indijskoj tradiciji respective, itsl.). (2) Konceptualno-analitički dio koji se tiče eksplicitnih oblika vladajućeg i/ili alternativnih pojmova filozofije i istinitog diskursa u različitim teorijskim modelima različitih epoha u zapadnoj i u indijskoj tradiciji. (3) Povijesni pregled i analiza izabranih problema indijske filozofije glavnih škola, pravaca i disciplina, osobito klasične i moderne indijske filozofije.

Cilj: Stjecanje što potpunijeg i analitički-refleksivno produbljenog poznavanja sadržaja indijske filozofije i načina mišljenja, s posebnim naglaskom na razvijanju sposobnosti kod studenata za samostalno prepoznavanje, argumentirano vrednovanje i korištenje njezinih resursa u odnosu na zapadnu tradiciju i suvremene izazove.

Provjera znanja: (1) redovni pismeni izvještaji o čitanju primarnih i sekundarnih tekstova koji se obrađuju u kolegiju; (2) jedan pismeni esej o tematici po vlastitom izboru (oba oblika su obavezna za sve sudionike kolegija i uvjet pristupanja završnom usmenom ispitu); (3) pismeni referati o odabranim temama tokom trajanja kolegija (fakultativan oblik, 4 referata ekvivalentna su ispitnom programu).

Literatura: Popis sadrži širok spektar relevantnih djela za stjecanje znanja iz ovog predmeta. Studenti biraju u podjednakoj količini svoju obaveznu i preporučenu literaturu, sukladno izboru ispitnih pitanja.

Ispit: Usmeni, polaže se nakon odslušanog kolegija, kao razgovor na temelju pitanja iz četiri tematska područja (koja student/ica predlaže) odn. kao razgovor na temelju referata koje je student/ica već priložio/la tokom trajanja kolegija.

Nositelj kolegija: Dr. sc. Borislav Mikulić, izv. prof.

**Indijska filozofija
- Pregled literature -**

Napomena:

Popis obuhvaća izvornu i sekundarnu literaturu dostupnu u prijevodu. Za **ispit** studenti biraju naslove prema područjima koja predlažu za ispit. Obavezni minimum iznosi **četiri** jedinice sastavljene od primarnih tekstova i jednog djela iz sekundarne literature, te **jedna** povijest indijske filozofije. (Ostala literatura smatra se preporučenom.) Studentima se osobito preporučuje (i dodatno vrednuje) korištenje literature na stranim jezicima.

A. Zbirke primarnih tekstova iz indijske filozofije*

(*Napomena: Naslovi u drugim rubrikama sadrže također izbor izvornih tekstova)

1. Počeci indijske misli. Izbor (vede, upanišade, Bhagavad-gita, socijalno-politička misao), izbor, predgovor, napomene i glosar Rada Iveković, Beograd: Bigz, 1981.
2. Izbor izvornih tekstova ranog buddhizma, u: Rada Iveković, Rana buddhistička misao, Sarajevo: Veselin Masleša, Bibl. Logos, 1977.
3. Čedomil Veljačić, Pjesme prosjaka i prosjakinje. Izbor rane buddhističke poezije, Sarajevo: Veselin Masleša, bibl. Logos, 1977.
4. Bhagavad-gita. Pisma o božanstvu, Beograd: Grafos, 1978., prev. Pavle Jevtić; također: Bhagavad-gita: u Mahabharata, Zagreb: August Cesarec, 1989., knj. VI (Bhišmaparvan), 23-41 (prijevod s engleskog; sravnjivanje prijevoda s izvornikom, konkordancija s engl. prijevodom, predgovor, bilješke i kazalo Mislav Ježić),
5. Dhamma-padam. Put ispravnosti. Antologija buddhističke etike, prev. Čedomil Veljačić, Zagreb: Naprijed, 1990.
6. Patanjđali. Izreke o jogi, predgovor, komentar i prijevod Zoran Zec, Beograd: Bigz, 1977.
7. Indijska i iranska etika, ur. R. Iveković i Č. Veljačić, Sarajevo: Svjetlost, 1980 (vede, upanišadi, socijalno-politička misao, đainizam, buddhizam, šest skolastičkih sistema brahmanske filozofije, misao 19. i 20. st.; glosar termina).

B. Monografije

1. Mislav Ježić, Rgvedski himni. Izvori indijske kulture i indoeuropsko nasljeđe, Zagreb: Globus, 1987. (s izv. tekstovima i bogatim kritičkim aparatom).
2. Mislav Ježić, Rgvedske upanišadi: Aitareya, Kaušitaki, Baškalamantra-Upanišad, Zagreb: Matica hrvatska, 1999. (sanskrtski izvornik, hrvatski prijevod, uvodi, objašnjenja, interpretacije).
3. Dušan Pajin, Filozofija upanišada, Beograd: Nolit, 1980. (studija)
4. Borislav Mikulić, Karmayoga. Studije o genezi ideje 'praktičkog' u ranoj indijskoj filozofiji, Sarajevo: Veselin Masleša, bibl. Logos, 1988.
5. Pavle Jevtić, Karma i reinkarnacija u hinduskoj religiji i filozofiji, Novi Sad: Književna zajednica Novog Sada, 1988.
6. Bhikkhu Njanadivako, Budizam, Beograd: Prosveta, bibl. Zodijak, 1977. (s tekstovima)
7. Čedomil Veljačić, Ethos spoznaje u evropskoj i u indijskoj filozofiji, Beograd: Bigz, 1982.
8. Dušan Pajin, Tantrizam i joga, Beograd: Prosveta, 1986. (s tekstovima)
9. Mirča Elijade (Mircea Eliade), Joga. Besmrtnost i sloboda, Beograd: Bigz, 1984.
10. R. C. Pandeya, Indijska filozofija jezika, Beograd: mala edicija Ideja, 1975. (studija)
11. Th. Stcherbatsky, Konceptija buddhističke nirvane, Zagreb: Demetra, 2004. (preveo i priredio G. Kardaš)
12. Th. Stcherbatsky, Središnja konceptija buddhizma i značenje riječi dharma, Zagreb: Demetra, 2005. (preveo i priredio G. Kardaš)
13. Th. Stcherbatsky, Buddhistička logika, sv. I-II, Zagreb: Demetra, (izlazi) 2005.

C. Autorske studije i eseji

1. Rada Iveković, Druga Indija, Zagreb: Školska knjiga, 1982. (osnovni pojmovi ind. filozofije, arhajske i klasične filozofije, socijalno- i povijesno-filozofska tematika)
2. Rada Iveković, Indija - Fragmenti osamdesetih. Filozofija i srodne discipline, Zagreb: Biblioteka Filozofska istraživanja, 1989.
3. Dušan Pajin, Vrednost neopipljivog. Susret Istoka i Zapada, G. Milanovac: Dečje novine, 1990.
4. Čedomil Veljačić, Philosophia perennis, sv. I-II, Zagreb: Demetra, 2004. (priredio G. Kardaš)

D. Povijesti indijske filozofije

1. Rada Iveković, Pregled indijske filozofije, Zagreb: Zavod za filozofiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, bibl. Filozofska misao, 1981.
2. Čedomil Veljačić, Filozofija istočnih naroda I-II, knjiga I: Indijska filozofija i odabrani tekstovi, Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske, 1958. (kasniji pretisci).
3. Čedomil Veljačić, Razmeđa azijskih filozofija I-II, Zagreb: Sveučilišna naklada Liber, 1978.
4. Sarvepali Radakrišnan (S. Radhakrishnan), Indijska filozofija I-II, Beograd: Nolit, 1964. (s uvodnom studijom Čedomila Veljačića o neohinduističkoj filozofiji).
5. Giuseppe Tucci, Istorija indijske filozofije, Beograd: Nolit, 1981.
6. M. Hiriyanna, Osnove indijske filozofije, Zagreb: Naprijed, 1980. (s uvodnom studijom Č. Veljačića).

E. Kulturno-povijesni prikazi i studije i tematski brojevi u časopisima:

1. Radoslav Katičić, Stara indijska književnost. Sanskrtska, palijska i prakrtska, Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske, 1973.
2. Jeanne Auboyer, Indija do VIII stoljeća, Zagreb: Naprijed, 1979.
3. Riječ i misao Indije (zbornik indoloških radova), u: Književna smotra, god. XVI (1984), br. 53.
4. Praxis 3-4, Zagreb, 1973. (upanišade, buddhizam)
5. Indijska filozofija jezika (Dijalog 1-2, Sarajevo, 1979).
6. Dometi (Rijeka), br. 11 (1976), br. 4, 5 (1979)

Diplomski studij, opći predmeti za nastavnički smjer iz metodičke skupine predmeta

Naziv predmeta: Filozofija odgoja

ECTS: 3 boda

Trajanje: 1 semestar s po 2 sata nastave tjedno

Status: izborni za nastavnički smjer

Oblik nastave: 2 sata predavanja tijekom 1. semestra

Uvjeti: završen preddiplomski studij

Ispit: usmeni

Sadržaj predmeta: Nastavni program predmeta čine filozofske refleksije o odgoju i obrazovanju, koje razmatraju temeljne aspekte ljudskog nastojanja da, posredstvom učenja, razvije intelektualne i emocionalne dispozicije, rekonstruira iskustva i kulturno obnovi život. U središtu pozornosti su tri aspekta filozofije odgoja; a) analitički aspekt (problematiziranje pojmova odgoja, obrazovanja, učenja i poučavanja, nastavnog autoriteta i nastavnih očekivanja); b) kritički aspekt (kritika ideologija, obrana razboritoga vrijednosnog pluralizma, spoznajni i voljni čimbenici građanskih i državljanjskih kompetencija); c) preskriptivni aspekt (radikalno umno preispitivanje života, kultiviranje humaniteta u univerzalnom poštovanju moralnih osoba, narativna imaginacija koja njeguje suosjećanje i odgovornost).

Predmet konceptijski povezuje istaknuta razumijevanja odgoja u okviru zapadne filozofske tradicije (Sokrat, Platon, Aristotel, stoici, Augustin, Toma Akvinski, renesansni filozofi, Descartes, Hobbes, Spinoza, Locke, Smith, Hume, Rousseau, Kant, Hegel, Nietzsche, Mill, Dewey) sa suvremenim problemima i izazovima, koje pred filozofiju odgoja postavljaju neizvjesna budućnost, rascjepkanost znanja, planetarna sudbina ljudskog roda, multikulturnost, potreba odgajanja za razumijevanje i mir, konstitucija čovječanstva kao svjetske zajednice.

Cilj nastavnog predmeta odnosno razvijanje općih i specifičnih kompetencija:

Osvijestiti i kritički propitati filozofijske pretpostavke odgoja i obrazovanja, što je ne samo prijeko potreban uvjet za refleksiju nastavnog djelovanja i raspravu o edukacijskih ciljevima, nego i stalni filozofski problem uobličen danas u zasebnu filozofsku disciplinu.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja: 4 sata predavanja tijekom jednog semestra za nastavnički smjer, nakon čega slijedi ispitna provjera znanja.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

1. Foucault, M. (1992) *Znanje i moć* (Zagreb: Globus)
2. Nietzsche, F. (2003) *Schopenhauer kao odgajatelj* (Zagreb: Matica hrvatska).
3. Morin, E. (2002) *Odgoj za budućnost* (Zagreb: Educa).
4. Canivez, P. (1999) *Odgojiti građanina?* (Zagreb: Durieux).
5. Legrand, L. (1995) *Moralna izobrazba danas: Ima li to smisla?* (Zagreb: Educa)

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

1. Platon, *Protagora*,
2. Aristotel, (1988) *Nikomahova etika*, i *Politika*, (Zagreb: Globus i SNL
3. Kant, Schelling, Nietzsche (1991) *Ideja univerziteta* (ur. Despot, B.) (Zagreb: Globus)
- 4 . Hufnagel, E. (2002) *Filozofija pedagogike* (Zagreb: Demetra).
5. Nussbaum, M. (1997) *Cultivating Humanity: A Classical Defence of Reform in Liberal Education* (Cambridge, MA: Harvard University Press).
6. Gutmann, A. (1994) What's the use of going to school? The problem of education in utilitarianism and rights theories , in: Sen, A., Williams B. (ed.) *Utilitarianism and beyond* (Cambridge: Cambridge University Press).
7. Vuk-Pavlović, P., (1996) *Filozofija odgoja* (Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada).
8. Polić, M. (1993) *K filozofiji odgoja*
9. Polić, M (1997) *Čovjek, odgoj, svijest* (Zagreb: HFD)
10. Blake, Smeyers, Smith, Standish (2003) *The Blackwell Guide to the Philosophy of Education* (Oxford: Blackwell Publishing)

Nositelj kolegija: Mr. sc. Raul Raunić

Diplomski studij, metodička skupina predmeta

Naziv predmeta: Filozofija odgoja

ECTS: 5 bodova

Trajanje: 1 semestar s po 4. sata nastave tjedno (ili 2. semestra po 2. sata nastave tjedno)

Status: obvezni za nastavnički smjer

Oblik nastave: 4 sata predavanja tijekom 1. semestra (ili 2. sata tijekom 2. semestra)

Uvjeti: završen preddiplomski studij

Ispit: usmeni

Okvirni sadržaj predmeta: Nastavni program predmeta čine filozofske refleksije o odgoju i obrazovanju, koje razmatraju temeljne aspekte ljudskog nastojanja da, posredstvom učenja, razvije intelektualne i emocionalne dispozicije, rekonstruira iskustva i kulturno obnovi život. U središtu pozornosti su tri aspekta filozofije odgoja; a) analitički aspekt (problematiziranje pojmova odgoja, obrazovanja, učenja i poučavanja, nastavnog autoriteta i nastavnih očekivanja); b) kritički aspekt (kritika ideologija, obrana razboritoga vrijednosnog pluralizma, spoznajni i voljni čimbenici građanskih i državljanskih kompetencija); c) preskriptivni aspekt (radikalno umno preispitivanje života, kultiviranje humaniteta u univerzalnom poštovanju moralnih osoba, narativna imaginacija koja njeguje suosjećanje i odgovornost).

Predmet konceptijski povezuje istaknuta razumijevanja odgoja u okviru zapadne filozofske tradicije (Sokrat, Platon, Aristotel, stoici, Augustin, Toma Akvinski, renesansni filozofi, Descartes, Hobbes, Spinoza, Locke, Smith, Hume, Rousseau, Kant, Hegel, Nietzsche, Mill, Dewey) sa suvremenim problemima i izazovima, koje pred filozofiju odgoja postavljaju neizvjesna budućnost, rascjepkanost znanja, planetarna sudbina ljudskog roda, multikulturalnost, potreba odgajanja za razumijevanje i mir, konstitucija čovječanstva kao svjetske zajednice.

Cilj nastavnog predmeta odnosno razvijanje općih i specifičnih kompetencija:

Osvijestiti i kritički propitati filozofijske pretpostavke odgoja i obrazovanja, što je ne samo prijeko potreban uvjet za refleksiju nastavnog djelovanja i raspravu o edukacijskih ciljevima, nego i stalni filozofski problem uobličeni danas u zasebnu filozofsku disciplinu.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja: 4 sata predavanja tijekom jednog semestra za nastavnički smjer, nakon čega slijedi ispitna provjera znanja

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

1. Platon, *Protagora*,
2. Aristotel, (1988) *Nikomahova etika*, i *Politika*, (Zagreb: Globus i SNL).
3. Nietzsche, F. (2003) *Schopenhauer kao odgajatelj* (Zagreb: Matica hrvatska).
4. Foucault, M. (1992) *Znanje i moć* (Zagreb: Globus).
5. Hufnagel, E. (2002) *Filozofija pedagogike* (Zagreb: Demetra).
6. Morin, E. (2002) *Odgoj za budućnost* (Zagreb: Educa).

7. Canivez, P. (1999) *Odgojiti građanina?* (Zagreb: Durieux).
8. Legrand, L. (1995) *Moralna izobrazba danas: Ima li to smisla?* (Zagreb: Educa).
9. Kant, Schelling, Nietzsche (1991) *Ideja univerziteta* (ur. Despot, B.) (Zagreb: Globus)
10. Vuk-Pavlović, P., (1996) *Filozofija odgoja* (Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada).

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

1. Polić, M. (1993) *K filozofiji odgoja*
2. Polić, M (1997) *Čovjek, odgoj, svijest* (Zagreb: HFD).
3. Dewey, J. (1941) *Democracy and Education: An Introduction to the Philosophy of Education* (New York: The Macmillan Company).
4. Gutmann, A. (1999) *Democratic Education* (Princeton: Princeton University Press).
5. Macedo, S. (2000) *Diversity and Distrust: Civic Education in a Multicultural Democracy* (Cambridge, MA: Harvard University Press).
6. Barrow, R., Woods, R. (1997) *An Introduction to Philosophy of Education* (London: Routledge).
7. Nussbaum, M. (1997) *Cultivating Humanity: A Classical Defence of Reform in Liberal Education* (Cambridge, MA: Harvard University Press)
8. Gutmann, A. (1994) What's the use of going to school? The problem of education in utilitarianism and rights theories , in: Sen, A., Williams B. (ed.) *Utilitarianism and beyond* (Cambridge: Cambridge University Press).
9. Rorty O. A. (2003) (ed.) *Philosophers on Education* (London: Routledge)
10. Blake, Smeyers, Smith, Standish (2003) *The Blackwell Guide to the Philosophy of Education* (Oxford: Blackwell Publishing)

Nositelj kolegija: Mr. sc. Raul Raunić

Diplomski studij: metodička skupina predmeta

Naziv predmeta: Metodika nastave filozofije

ECTS: 4 boda

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar s po 4. sata nastave tjedno

Status: obvezni za nastavnički smjer

Oblik nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara (dio predmeta su i hospitacije i samostalno izvođenje nastave što se posebno boduje).

Uvjeti: završen preddiplomski studij

Ispit: usmeni

Sadržaj predmeta: Predmet istražuje i poučava o temeljnim znanstvenim metodama i umijećima nastavnog komuniciranja u izvođenju nastave filozofije, etike i logike. Studenti razmatraju teorijska, metodička i izvedbena pitanja o nastavi filozofije, koja uključuju analizu nastavnih ciljeva i nastavnih metoda u uvođenju u filozofsko mišljenje, rasčlambu nastavnih programa i udžbenika, planiranje, pripremu i izvedbu nastavnih sati filozofije, stilove poučavanja i motiviranja učenika, ocjenjivanje učeničkog napretka, prosudbu o vlastitom nastavnom radu.

Cilj nastavnog predmeta odnosno razvijanje općih i posebnih kompetencija: Upoznati studente s temeljnim metodičkim aspektima izvođenja nastave filozofije, etike i logike, te kroz teorijski rad, seminarsku nastavu i školske vježbaonice pridonijeti stjecanju nastavničkih kompetencija.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja i vještina: Nastava se izvodi kroz predavanja, seminare i mentorski rad u školskim vježbaonicama. Stečena znanja i vještine studenata provjeravaju se kroz samostalna izvođenja nastavnih sati u školskim vježbaonicama, zatim kroz pisane metodičke i stručne rasčlambe vlastitih javnih nastupa i nastupa kolegica/ga; kroz metodičke i stručne analize zadanih dijelova udžbenika, te naposljetku putem usmenog ispita.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

1. Marinković, Josip.(1983) *Metodika nastave filozofije* (Zagreb: Školska knjiga).
2. Kalin, Boris., (2003) *Povijest filozofije – priručnik za nastavnike* (Zagreb: Školska knjiga).
3. Kalin., Boris., (2003) *Priručnik za nastav. uz udžbenik Logika G.Petrovića*(Zgb:Element).
4. Kalin, Boris. (1982) *Logika i oblikovanje kritičkog mišljenja* (Zagreb:Školska knjiga).
5. Kyriacou, Chris. (2001) *Temeljna nastavna umijeća* (Zagreb: Educa).
6. Marinković, Josip.(1990) *Filozofija kao nastava* (Zagreb:HFD).
7. Časopis „*Metodički ogledi*“br. 8. (1994), br.16 (2002), br. 17. (2003), HFD, Zagreb.
8. Verificirani udžbenici iz filozofije, logike i etike

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

1. Kalin, Boris. (1986) *Izvorni tekst u nastavi filozofije*, Institut za pedagoška istraž., Zgb.
2. Časopis „*Metodički ogledi*“, HFD, Zagreb.
3. Časopis „*Logika*“ stručno-metodički časopis za profesore i učenike, HFD Zagreb.
4. Marinković, Josip. (1987) *Ogledi iz filozofije odgoja* (Zagreb: Školske novine).

5. Savater, Fernando. (1998) *Etika za Amadora* (Zagreb: Educa)
6. Jensen, Eric., (2003) *Super-nastava: nastavne strategije za kvalitetnu školu i uspješno učenje* (Zagreb: Educa)
7. Bruner, Jerome. (2000) *Kultura obrazovanja* (Zagreb: Educa).
9. Matthews, Gareth. (1980) *Philosophy and the Young Child* (Cambridge, MA: HUP)

Nositelj predmeta: Mr. sc. Raul Raunić

DODATAK: ZAJEDNIČKI DIO STUDIJA NASTAVNIČKOG USMJERENJA

Sadržaj

Objašnjenje koncepcije nastavničkog usmjerenja	
Struktura zajedničkog dijela studija nastavničkog usmjerenja	
Opisi kolegija	
Psihološki modul	
Pedagoški modul	
Didaktički modul	
Sociološki modul	
Filozofski modul	
Informatički modul	
Hrvatski jezik u nastavničkoj komunikaciji	
Životopisi	

OBRAZLOŽENJE KONCEPCIJE NASTAVNIČKOGA USMJERENJA

Prijedlog programa nastavničkoga usmjerenja koncipiran je tijekom mnogobrojnih radnih sastanaka *Odbora za nastavu* Filozofskoga fakulteta. *Odbor za nastavu* konzultirao je cijeli niz programa na stranim sveučilištima i nastojao doći do optimalnog omjera potrebnih kolegija koji bi našim studentima diplomskih nastavničkih studija omogućili mobilnost, tj. djelomično studiranje i zapošljavanje u drugim zemljama, te im osigurali usporedivost diploma s diplomama stečenima na drugim europskim sveučilištima.

U ovom prijedlogu programa polazi se od činjenice da u području obrazovanja budućih nastavnika na razini Europe već postoje jasne naznake standardizacije u koncepciji te u opsegu i sadržaju obrazovanja. Ponuđeni program temelji se na uvidu u komparativne podatke o europskim modelima obrazovanja budućih nastavnika koji su javno dostupni putem obrazovne informacijske mreže Europske komisije i zemalja članica Europske unije *Eurydice*, na izvješćima projektnih grupa o efikasnosti različitih modela obrazovanja budućih nastavnika i o strukturi temeljne nastavničke kompetencije (npr. projekti *OECD*-a iz 1990, 1994. i 1999, projekt Europske komisije *SIGMA*) i u skladu je s trendovima opisanima u relevantnim dokumentima (npr. *Green Paper on Education and Training in Europe*, *White Paper on Education and Training*).

Navedeni, u Europi prihvaćeni principi, mogu se rezimirati na sljedeći način:

- tijekom sveučilišnog obrazovanja budućemu nastavniku osigurava se stjecanje temeljne nastavničke kompetencije
- tijekom sveučilišnog preddiplomskog i diplomskog obrazovanja, koje najčešće traje ukupno pet godina, na predmete kojima se omogućuje stjecanje temeljne nastavničke kompetencije odvaja se najmanje 20% ukupnog opsega studija (60 ECTS bodova), a europski je prosjek 25%
- stjecanje temeljne nastavničke kompetencije podrazumijeva stjecanje znanja, vještina i kompetencija u trima glavnim područjima: općem obrazovno-odgojnom području, metodičkom području i nastavnoj praksi. Omjer zastupljenosti navedenih triju područja uglavnom je ravnomjerno raspoređen.

Radi orijentacije prilažemo u tablici pregled opsega i raspodjele ECTS bodova u nekoliko europskih zemalja:

Zemlja	Ukupni ECTS	Opći obrazovno-odgojni dio	Metodički dio	Nastavna praksa
Španjolska	67	24	21	22
Finska	70	24	24	22
Švedska	60 (kao zadani minimum)	20	40 (navedeni ukupni bodovi za metodiku i nastavnu praksu)	

(podaci preuzeti s informacijske mreže *Eurydice*).

Uvažavajući specifičnost i tradiciju našega dosadašnjeg sustava obrazovanja budućih nastavnika, u predloženoj koncepciji nastavničkih studija nastojali smo se približiti tim standardima iako ih nismo do kraja slijedili (npr. za nastavnu praksu umjesto jedne trećine, tj. 20 ECTS bodova, odvojili smo samo 10 ECTS bodova, a također smo smatrali da je budućim nastavnicima nužno omogućiti razvijanje njihove govorno-jezične komunikacijske kompetencije te sposobnosti primjene informacijskih tehnologija u nastavi).

U koncepciji se polazi od stava da temeljna nastavnička kompetencija koja se stječe tijekom diplomskog nastavničkog studija predstavlja neophodan temelj za cjeloživotno obrazovanje budućega nastavnika i dobivanje licence za rad u školi.

Neki aspekti programa će se usklađivati s prirodom pojedinih studija i doradivati kroz iskustvo u radu.

Opseg od 60 ECTS bodova, na kojem se temelji ovaj program, zadan je i odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta donešenoj na izvanrednoj sjednici 22. ožujka 2004.: «Na diplomskom studiju za nastavničko usmjerenje izdvaja se 60 bodova za psihološko-pedagoško-didaktičke predmete i za metodiku nastave».

NAPOMENA:

U ovom 'paketu' nalaze se opisi kolegija koji su zajednički za sve nastavničke diplomske studije na Filozofskom fakultetu. Opisi kolegija metodičkoga bloka i prakse sastavni su dio diplomskih nastavničkih studija pojedinih odsjeka.

STRUKTURA ZAJEDNIČKOG DIJELA STUDIJA NASTAVNIČKOG USMJERENJA

Naziv modula	Status	Naziv kolegija	Satnica	ECTS
PSIHOLOŠKI MODUL	Obv.	Psihologija obrazovanja i odgoja	2+0+2	4
	Izb.	Rad s naprednim učenicima	2+0+0	2
		Komunikacijske vještine	2+0+2	
		Okolinski čimbenici razvoja	2+0+0	
		Uvod u psihologiju roditeljstva	2+0+0	
		Uvod u teorije ličnosti	2+0+0	
		Psihologija osoba s posebnim potrebama	1+2+0	
		Evaluacija tretmana	2+1+0	
PEDAGOŠKI MODUL	Obv.	Opća pedagogija	2+1+0	3
	Izb.	Komunikacija u nastavi	1+1+0	2
		Pedagogija adolescencije	1+1+0	
		Osnove specijalne pedagogije	1+1+0	
		Obrazovanje darovitih	1+1+0	
		Pedagoško savjetovanje i profesionalna orijentacija	1+1+0	
DIDAKTIČKI MODUL	Obv.	Opća didaktika	2+1+0	3
	Izb.	Interesi u nastavi	1+1+0	2
		Alternativne pedagoške ideje i škole	1+1+0	
		Temeljna nastavna umijeća	1+1+0	
		Pedagoška dijagnostika	1+1+0	
		Didaktičke teorije	1+1+0	
SOCIOLOŠKI MODUL	Obv.	Sociologija obrazovanja	1+1+0	3
FILOZOFSKI MODUL	Obv.	Filozofija odgoja	2+0+0	3

INFORMATIČKI MODUL	Obv.	Informacijske tehnologije u obrazovanju	1+0+1	3
	Izb.	Primjena računala u nastavi jezika	1+0+1	2
HRVATSKI JEZIK U NASTAVNIČKOJ KOMUNIKACIJI	Obv.	Hrvatski jezik za nastavnike	1+1+0	2
		Govorništvo za nastavnike	0+1+1	1,5
		Jezična interakcija i jezični varijeteti	1+0+0	1,5
	Izb.	Fonetska korekcija	0+1+1	1,5
		Govorna proizvodnja	0+1+1	
	Njega glasa	0+1+1		
	Ortoepske vježbe	0+1+1		
	Dvojezičnost	1+1+0		

OPISI KOLEGIJA

PSIHOLOŠKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

PSIHOLOGIJA OBRAZOVANJA I ODGOJA

Okvirni sadržaj predmeta

Tjelesni, motorički, perceptivni, kognitivni, govorni, emocionalni i socijalni razvoj tijekom srednjeg i kasnog djetinjstva te adolescencije. Najčešća odstupanja i problemi u razvoju u dječjoj i adolescentnoj dobi.

Odnos teorija učenja i učenja u školskom okruženju. Individualne razlike važne u poučavanju. Učenici s posebnim potrebama. Motivacija za učenje i kako je povećati. Upravljanje razredom i razredna disciplina. Odnos učenja i poučavanja. Procjenjivanje i mjerenje ishoda poučavanja.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznavanje s promjenama u ponašanju i sposobnostima koje se događaju u razdoblju djetinjstva i adolescencije, te uzrocima i procesima koji se nalaze u podlozi tih promjena. Studenti će se osposobiti za razumijevanje ponašanja djece i adolescenata te kompetentnu interakciju s njima. Razumijevanje primjene teorija učenja u školskom radu i odnosa između procesa poučavanja i ishoda učenja. Studenti će razumjeti ulogu motivacijskih, socijalnih procesa i školskog okruženja u procesu učenja i poučavanja te će moći primijeniti prikladne postupke za suradnju s učenicima i roditeljima u rješavanju obrazovnih problema.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Ukupno 60 sati nastave kroz predavanja i vježbe (30 + 30). Znanje se provjerava kolokvijem i pismenim ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Vasta, R., Haith, M .M. & Miller, S.A. (1998. ili kasnija izdanja). Dječja psihologija: suvremena znanost. *Naklada Slap, Jastrebarsko.*

Vizek Vidović, V., Rijavec, M., Vlahović-Štetić, V., Miljković, D. (2003.) Psihologija obrazovanja, *Zagreb: IEP.*

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Grgin, T. (2001.) Školsko ocjenjivanje znanja. *Jastrebarsko: Naklada Slap*

Papalia, D.E. & Wendkos-Olds, S. (1989 ili kasnija izdanja). *Human development*. McGraw-Hill.

Zarevski (ur.) (2003.). *Učitelji za učitelje, Zagreb:IEP*

Bodovna vrijednost predmeta

4 ECTS

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno, a konačna ocjena je kombinacija rezultata na kolokviju i završnog ispita.

IZBORNI KOLEGIJI:

RAD S NADARENIM UČENICIMA

Okvirni sadržaj predmeta

Karakteristike darovite djece (kognitivne i socio-emocionalne osobine darovitih). Identifikacija darovitih učenika i uloga učitelja u tom procesu. Posebnosti rada s darovitima unutar školskog sustava. Uloga učitelja u akceleraciji. Obogaćenje programa (sadržaji i metode rada). Rad učitelja na izradi i provedbi programa, suradnja u timu. Rad s roditeljima nadarenih učenika.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će upoznati karakteristike darovite djece, načine identifikacije darovitih i mogućnosti rada s njima u okviru školskog sustava. Moći će planirati svoj rad u praksi. Studenti će biti pripremljeni za timski rad na planiranju i izvedbi programa rada s darovitim učenicima.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

Nastava se provodi kroz predavanja u jednom semestru (2+0). Znanje se provjerava pismenim ispitom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Čudina-Obradović, M. (1991.). *Nadarenost: razumijevanje, prepoznavanje, razvijanje*. Školska knjiga, Zagreb.

Koren, I. (1989.). *Kako prepoznati i identificirati nadarenog učenika*. Školske novine, Zagreb

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Heller, K.A., Monks, F.J., Sternberg R.J., Subotnik, R.(2000.). *International handbook of giftedness and talent*. Oxford: Elsevier Science Ltd.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pisano.

KOMUNIKACIJSKE VJEŠTINE

Okvirni sadržaj predmeta

Komunikacijski proces. Verbalna komunikacija. Neverbalna komunikacija. Priroda interpersonalne komunikacije. Važnost komunikacije za interpersonalne odnose. Prepreke za uspješnu komunikaciju. Vještine uspješne komunikacije s pojedincem. Samootkrivanje. Asertivnost. Aktivno slušanje. Empatičko razumijevanje. Pravila komunikacije. Usklađena konverzacija. Komunikacija u maloj grupi. Vođenje grupne diskusije. Debata. Predstavljanje grupe i iznošenje grupnih zaključaka. Govorenje pred publikom. Korištenje prezentacijskih vještina tijekom izlaganja. Različite svrhe i odgovarajući oblici obraćanja publici. Kritičko slušanje i postavljanje pitanja govorniku.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osvještavanje i razumijevanje osnova uspješne komunikacije i usvajanje tehnika i vještina potrebnih za uspješnu komunikaciju s pojedincima, u grupi i s publikom.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja i 2 sata vježbi tjedno tijekom jednog semestra.

Provjera znanja i svladavanje vještina provodi se tijekom nastave kroz različite individualne i grupne zadatke, te usmenim ispitom nakon odslušanog predmeta.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Pearson, J. C., Spitzberg, B. H. (1990). *Interpersonal communication: concepts, components and contexts*. Dubuque: Wm. C. Brown Publishers.

Egan, G. (1977). *You and me: the skills of communicating and relating to others*. Monterey: Brooks/Cole Publishing Company.

Bolton, R. (1986). *People skills*. New York: Touchstone.

Lucas, S. E. (1998). *The art of public speaking*. New York: McGraw-Hill.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Stewart, J. (Ed.) (1999). *Bridges, not walls: a book about interpersonal communication*. McGraw-Hill.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeno.

OKOLINSKI ČIMBENICI RAZVOJA

Okvirni sadržaj predmeta

Ekološki model razvoja. Utjecaj mikrosustava na razvoj: obitelji, vršnjaci, škola. Utjecaj mezosustava na razvoj djeteta: odnos škole i obitelji. Utjecaj egzozustava na razvoj: radno mjesto i zaposlenost roditelja, socijalna mreža, socioekonomski status, zakonodavstvo i socijalna politika, sredstva masovnih komunikacija. Utjecaj makrosustava na razvoj: kulturalni i subkulturalni utjecaji.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s različitim modelima o mehanizmima djelovanja socijalnih ekoloških sustava na razvoj. Po završetku kolegija studenti će razumjeti kako socijalni konteksti, promjene u njima i interakcije između njih i djeteta utječu na razvoj te će moći prepoznati i razlikovati okolnosti i uvjete u različitim kontekstima koji pogoduju kao i one koji narušavaju optimalan djetetov razvoj.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

2 sat predavanja jedno tijekom jednog semestra. Znanje će se provjeravati putem kolokvija.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Bronfenbrenner, U., & Morris, P. A. (1998). The ecology of developmental processes. In W. Damon (Series Ed.) & R. M. Lerner (Vol. Ed.), *Handbook of child psychology: Vol. 1. Theoretical models of human development* (5th ed., pp. 993-1028). New York: John Wiley.

Demo, D.H., Ganong, L.H. (1994). Divorce. U knjizi McKenry, P.C. i Price S.J. (Eds.) (1994). *Families and Change* (str. 197-218).

Walsh, F. (Ed.) (1993). *Normal family processes*. New York: The Guilford Presss. (pogl. 1-12)

Ilišin, V., Marinović Bobinac, A., Radin, F. (2001). *Djeca i mediji*. Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži i IDIZ.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Stewart, A.J., Copeland, A. P., Chester, N.L., Malley, J.E., Barenbaum, N.B. (1997). *Separating together: How divorce transforms families*. New York: The Guilford Presss.

Balter, L., Tamis-leMonda (Eds.) (1999). *Child psychology: A handbook of contemporary issues*. New York: Psychology Press. (pogl. 16, 18, 19)

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno.

UVOD U PSIHLOGIJU RODITELJSTVA

Okvirni sadržaj predmeta

Determinante roditeljskog ponašanja (karakteristike roditelja, karakteristike djeteta, kontekstualni činitelji). Individualne razlike u roditeljskom ponašanju (dimenzije i stilovi roditeljskog ponašanja). Tranzicija u roditeljsku ulogu i faze roditeljstva (roditeljstvo s djetetom dojenačke, predškolske, rane školske i adolescentne dobi; roditeljstvo i odrasla djeca). Utjecaj roditeljskog ponašanja na dječje ponašanje i razvoj. Roditeljska uloga i osobni razvoj. Odnosi između roditeljske i drugih životnih uloga. Neplodnost i život bez djece. Roditeljstvo u specifičnim okolnostima (maloljetni roditelji, jednoroditeljske i rekonstituirane obitelji, roditelji djece s posebnim potrebama, udomiteljstvo i posvojenje). Edukacija roditelja.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznavanje s psihologijom roditeljstva i razumijevanje složenosti i važnosti uloge majke i oca u suvremenim društvenim okolnostima. Poznavanje utjecaja roditeljskog ponašanja na dječji razvoj te utjecaja roditeljstva na razvoj u odrasloj dobi. Kroz sadržaje kolegija studenti će se osposobiti za promoviranje optimalnih roditeljskih ponašanja u budućem profesionalnom radu.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

2 sata predavanja tjedno tijekom jednog semestra. Po završetku nastave znanje se provjerava pismenim ispitom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Martin, C.A. & Colbert, K.K. (1997). *Parenting: A life span perspective*. NY: McGraw-Hill.

Delač Hrupelj, J., Miljković, D. i Lugomer Armano G. (2000). *Lijepo je biti roditelj*. Zagreb: Creativa.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Hoghugh, M. & Long, N. (Eds.). (2005). *Handbook of parenting: Theory, research and practice*. SAGE.

Bornstein, M.H. (2002). *Handbook of parenting*. Vol. 1-5. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Brooks, J.B. (2001). *Parenting* (3rd ed). Mountain View, CA: Mayfield Publishing Co.

Muzi, M.J. (2000). *The experience of parenting*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Maccoby, E.E. (2000). *Parenting and its effects on children: On reading and misreading behavior genetics*. Annual Review of Psychology, 51, 1-27.

Golombok, S. (2000). *Parenting: What really counts?* Philadelphia, PA: Routledge.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno.

UVOD U TEORIJE LIČNOSTI

Okvirni sadržaj predmeta

Uloga i važnost teorije u psihologiji ličnosti; Povijesni razvoj teorija ličnosti; Uvjeti koje bi morala zadovoljavati dobra teorija ličnosti; Kriteriji za vrednovanje različitih teorija ličnosti; Strukturalne i procesne teorije ličnosti; Razlikovanje teorija i modela u psihologiji ličnosti; Osnovni teoretski pristupi u psihologiji ličnosti (Osobinski pristup; Psihoanalitički pristup; Kognitivni pristup; Pristup teorija učenja; Humanistički pristup); Detaljan prikaz najvažnijih teorija ličnosti; Moguća aplikacija pojedinih teorija u obrazovnom kontekstu; Usporedba različitih teorija ličnosti i kritički osvrt na njih.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Cilj kolegija je stjecanje znanja o različitim teorijama ličnosti. Omogućiti studentima stjecanje znanja za kritičku evaluaciju različitih teorija. Osim prikazivanja pojedinih teorija ličnosti, posebna pažnja će se posvetiti aplikacijama teorija ličnosti u obrazovnom kontekstu.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

2 sata predavanja na tjedan tijekom jednog semestra

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

John, O.P., Cervone, D., Pervin, L.A. (2005). Personality: Theory and Research, 9th Ed. Wiley

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Fulgosi, A. (1985). Psihologija ličnosti: Teorije i istraživanja. Zagreb: Školska knjiga

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni i usmeni

PSIHOLOGIJA OSOBA S POSEBNIM POTREBAMA

Okvirni sadržaj predmeta

Društveni, obiteljski i individualni činitelji u nastanku razvojnih teškoća. Mentalna retardacija. Tjelesni invalidi. Slijepa djeca. Gluha djeca. Djeca s poremećajima u ponašanju. Djeca oboljela od cerebralne paralize. Psihološka podrška obiteljima čiji član ima posebne potrebe. Stigma i stavovi društva prema osoba s posebnim potrebama. Etička pitanja brige o ljudima s posebnim potrebama.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznat će različite etiološke činitelje u nastanku razvojnih teškoća. Studenti će usvojiti znanja o specifičnim skupinama ljudi s posebnim potrebama. Raspravljat će o stigmatizaciji i stavovima društva prema osoba s posebnim potrebama. Studenti će naučiti specifičnosti ophođenja s ljudima s posebnim potrebama.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 2 sata seminara. Seminari će uključivati prikaz poteškoća i način rada s osobama s određenim posebnim potrebama, te rasprave o etičkim pitanjima. Provjera znanja provodi se tijekom nastave kroz seminare i na kraju nastave pismenim ispitom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Batshaw, M. L. (2002). *Children with Disabilities*. New York: Paul H Brookes Pub Co.

Blackbourn, J. M., Patton, J. R. i Trainor, A. (2003). *Exceptional children in focus*. London: Prentice Hall.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Ribić, K. (1991.). *Psihofizičke razvojne teškoće*. ITP Forum: Zadar

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno.

EVALUACIJA TRETMANA

Okvirni sadržaj predmeta

Osnovni pojmovi u evaluaciji tretmana; Vrste psihosocijalnih intervencija i smisao njihove evaluacije; Teorijski, metodološki i praktični aspekti evaluacije programa; Logika evaluacijskih postupaka; Glavne vrste evaluacije programa; Modeli evaluacije; Nacrti evaluacijskih istraživanja;

Planiranje evaluacijskih postupaka (definiranje ciljeva, kriterija i standarda za ocjenu djelotvornosti programa, izbor nacrtu istraživanja, izvori i načini prikupljanja evaluacijskih podataka, postupci analize podataka); Izvještavanje o rezultatima evaluacije (elementi i struktura izvještaja, prilagodba korisnicima).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osposobiti polaznike da mogu (a) samostalno ili kao član tima sudjelovati u planiranju i kreiranju nacrtu evaluacijskog istraživanja, (b) provesti evaluaciju programa unutar pojedinih domena, (c) adekvatno opisati i interpretirati prikupljene podatke te prikazati rezultate u formi pisanog evaluacijskog izvješća.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja i 1 sat seminara tjedno unutar jednog semestra. Provjera znanja provodi se kontinuirano tijekom semestra - kroz izlaganja seminarskih radova i rasprave tijekom nastave te ispitom nakon odslušanog kolegija.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Kulenović, A. (1996). *Evaluacija psihosocijalnih intervencija*. U: Pregrad, J. (Ur.) *Stres, trauma, oporavak* (269-291). Zagreb: Društvo za psihološku pomoć.

Posavac, E. J., & Carey, R. G. (2003). *Program Evaluation - Methods and Case Studies*. (6th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Rossi, P. H., & Freeman, H. F. (2003). *Evaluation*. London: Sage.

Rosekrans, F. (1990). Psihoterapija s gledišta nespecifičnih rezultata i uvjeravanja. *Primijenjena psihologija*, 11, 36-46.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeno.

PEDAGOŠKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ¹:

OPĆA PEDAGODIJA

Okvirni sadržaj predmeta

Predmet Opće pedagogije. Diferencijalna pedagogija ili sustav pedagoških disciplina. Odnos pedagogije i drugih znanosti. Temeljni pedagoški pojmovi i kategorije. Temeljni oblici pedagoškog djelovanja. Oblici znanja i spoznaja o odgoju (slike, koncepti, modeli i teorije). Obrazovne institucije i sustavi obrazovanja. Suvremena pedagogija i kurikulum. Profesionalne kompetencije nastavnika. Suvremeni izazovi pedagogiji (primjerice: alternativne i/ili anti pedagogije; interkulturalni odgoj; globalizacija).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s predmetom, disciplinama i kategorijalnim aparatom Opće pedagogije te steći elementarna umijeća u ophođenju s pedagoškim teorijama i razviti umijeća glede temeljnih oblika pedagoških djelovanja.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom po završetku nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Mijatović, A. (ur.) (1999), *Osnove suvremene pedagogije* (Odabrana poglavlja). Zagreb: HPKZ.
König, E./Zedler, P. (2001), *Teorije znanosti o odgoju*. Zagreb:Educa.
Gudjons, H. (1994), *Pedagogija. Temeljna znanja* (Odabrana poglavlja). Zagreb:Educa.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Schulz von Thun, F. (2001), *Kako međusobno razgovaramo* 1. Smetenje i razjašnjenja. Zagreb: Erudita

Bodovna vrijednost predmeta

3 ECTS

Način polaganja ispita

¹ **Obvezanti i izborni kolegijski u okviru pedagoškog i didaktičkog modula za studente ALU, MA, PMF i druge nastavničke fakultete uvažavat će posebnosti matičnih struka i razvijati se u dogovoru sa svakim fakultetom posebno.**

Pismeni.

IZBORNI KOLEGIJI²:

KOMUNIKACIJA U NASTAVI

Okvirni sadržaj predmeta

Metakomunikacijska razina: Što je komunikacija?. Verbalna i neverbalna; digitalna i analogna komunikacija. Obilježja nastavne komunikacije. Uloga učitelja kao agensa i modela komunikacijskog ponašanja učenika. Komunikacijska razina: Metode i tehnike uspješne komunikacije: aktivno slušanje, vođenje razgovora, igranje uloga, pedagoška psihodrama, moderirana rasprava. Oblici podučavanja: monološki i dijaloški. «Komunikacijski profili» učitelja i etika komunikacije. Neverbalna komunikacija u nastavi (značenje poruka tijela, pokreta, gesta). Aktualne teme: Interkulturalna komunikacija u nastavi. – Komunikacija na daljinu.- Virtualna komunikacija.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Steći osnovna znanja o nastavnoj komunikaciji i ulogi učitelja kao agensa i modela komunikacijskog ponašanja učenika i osvijestiti odnos komunikacijskog ponašanja učitelja, oblika komunikacije između učenika i razvijanja komunikacijske kompetencije učenika; upoznati i vježbati metode i tehnike uspješne nastavne komunikacije

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Langer, I., Schulz von Thun, F., Tausch, R.(2003): Kako se razumljivo izražavati. Zagreb: Erudita.

Heinz Klippert (1996): Kommunikations-Trening.-Muenchen.

Schulz von Thun, F. (2002): Kako međusobno razgovaramo (1-3), Zagreb:Erudita.

Hans Juergen Apel (2003): Predavanje uvod u akademski oblik poučavanja. Zgareb:Erudita.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Brajša, P. (1994): *Pedagoška komunikologija*. Zagreb: Školske novine.

Bratanić, M.. (1993) *Mikropedagogija - Interakcijsko-komunikacijski aspekt odgoja* (3.izd.). Zagreb:Školska knjiga.

Neill, S. (1994). *Neverbalna komunikacija*. Zagreb:Educa.

Bodovna vrijednost predmeta

² Izborni predmeti u okviru ovog modula mogu biti u načelu svi kolegiji preddiplomskog/diplomskog studija pedagogije. Za ovu akademsku godinu predlažemo navedene kolegije kao izborne.

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i portfolio.

PEDAGOGIJA ADOLESCENCIJE

Okvirni sadržaj predmeta

Pojam i razvojne karakteristike. Genetski i vanjski činitelji razvoja u djetinjstvu i mladenaštvu. Razvojne osobine i funkcije: tjelesne, kognitivne, emocionalne i socijalne. Tipologija i diferencijacija u formiranju identiteta: zrenje, razvoj, socijalizacija, odgoj. Odgojno-obrazovno značenje, mogućnosti i načini pedagoške intervencije. Dijete i djetinjstvo; mladi i mladenaštvo: okolinski i životni svijet. Socijalno-ekološki činitelji i odgojni utjecaji u kasnom djetinjstvu i mladenaštvu: obitelj, škola, crkva, slobodno vrijeme, mediji, vršnjačke skupine. Kultura, subkultura, kontrakultura, alternativna kultura i životni stilovi mladih kao polje pedagoškog djelovanja. Razvojne-pedagoške teškoće, smetnje i intervencije. Pedagoška povijest djetinjstva i mladenaštva. Pedagogija djetinjstva i mladenaštva: predmet, sadržaj, istraživanje i polje praktičnog djelovanja.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznati razvojne osobine i (ne)tipično ponašanje u kasnom djetinjstvu i mladenaštvu. Shvatiti prirodne oblike reakcija i uzroke osobito karakteristične za pubertetsku i adolescentsku dob te mogućnosti i načine odgojno-socijalnog djelovanja na tijek razvoja.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Baacke, D. (1984), Die 6- bis 12 jährigen. Beltz, Weinheim – Basel.

Baacke, D. (1986), Die 13- bis 18 jährigen. Urban – Schwarzenberg, Munchen - Berlin.

Gudjons, H. (1994), Pedagogija – temeljna znanja. Educa, Zagreb.

Key, E. (2000), Stoljeće djeteta. Educa, Zagreb.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Perasović, B. (2001), Urbana plemena. Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb.

Sander, U., Vollbrecht, R. (1985), Zwischen Kindheit und Jugend. Juventa, Weinheim – Munchen.

Bodovna vrijednost predmeta

51

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

OSNOVE SPECIJALNE PEDAGOGIJE

Okvirni sadržaj predmeta

- Specijalna pedagogija kao znanstvena disciplina: predmet, područje, sadržaj, zadaci i metode.
- Individualne sličnosti i razlike u razvoju djece i mladeži (intravarijabilitet i intervarijabilitet), vrste odstupanja u razvoju i područja razvojnih teškoća: osnovne osobine djece s teškoćama u razvoju, poremećajima u ponašanju i darovite djece.
- Pedagoški postupci u zadovoljavanju posebnih potreba djece i mladeži s mentalnim, vidnim, slušnim, tjelesnim i kombiniranim razvojnim teškoćama i promjenama u osobnosti uvjetovanih organskim i socijalno-emocionalnim čimbenicima.
- Značaj i oblici integracije/inkluzije djece i mladeži u redovni odgojno-obrazovni sustav.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osposobiti studente, da putem samostalnog i kritičkog proučavanja literature te raspravama na seminarima i terenskoj nastavi ovladaju temeljnim spoznajama u područje specijalne pedagogije, utemeljenja, osnovnih pojmovnih određenja i neposrednog odgojnog djelovanja.

Ostvarivanje sadržaja kolegija treba osigurati cjelovit i sistematiziran uvid u pedagoške postupke s djecom posebnih potreba, kao i njihovoj integraciji/inkluziji.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Hrvatić, N. (2004), *Udžbenici za učenike s posebnim potrebama*, u: Halačev, S. (ur.), *Udžbenik i virtualno okruženje*, Zagreb, Školska knjiga.

Jensen, E. (2004), *Različiti mozgovi, različiti učenici*, Educa, Zagreb.

Kostelnik, M., Onaga, E., Rohde, B., Whiren, A. (2004), *Djeca s posebnim potrebama*, Educa, Zagreb.

Sekulić-Majurec, A. (1988), *Djeca s teškoćama u razvoju u vrtiću i školi*. Školska knjiga, Zagreb.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Cvetković-Lay, J., Sekulić-Majurec, A. (1998), *Darovito je, što ću s njim?*, Alinea, Zagreb.

Mijatović, A. (ur.) (1999), *Osnove suvremene pedagogije* (pog. *Djeca s izuzetnim potrebama*), Zagreb, HPKZ.

Stakes, R., Hornby, G. (1997), *Change in Special Education*, Cassell, London.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni i ismeni ispit.

OBRAZOVANJE DAROVITIH

Okvirni sadržaj predmeta

- *Proučavanje darovitosti kao društvenog i pedagoškog fenomena. (Povijesni pregled brige za darovite i uloge darovitih pojedinaca u društvu; Pristup darovitosti u suvremenom društvu.*
- *Suvremena istraživanja darovitosti. Studije blizanaca i dr.*
- *Otkrivanje i identificiranje darovitosti (Problem kriterija u određivanju darovitosti /intelektualne, specifične i kreativne sposobnosti/. Pojavni oblici darovitosti . Potencijalna i produktivna darovitost.*
- *Suvremene koncepcije darovitosti i njihove implikacije za pedagošku praksu.*
- *Poticanje razvoja darovitosti (općenito i po pojedinim područjima)*

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznati studente s novim pristupima društva i struke fenomenu darovitosti i osnovnim načinima prepoznavanja i identificiranja darovite djece. Osposobiti ih da u odnosu na vrstu i stupanj darovitost darovitoj djeci prilagođavaju obrazovni program i druge obrazovne aktivnosti, te tako poticajno djeluju na razvoj njihovih potencijala.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Cvetković-Lay, J., Sekulić-Majurec, A.: *Darovito je , što ću s njim?* Alinea, Zagreb 1998.

Čudina-Obradović, M. (1990): *Nadarenost: Razumijevanje, prepoznavanje, razvijanje*. Zagreb: Školska knjiga.

Koren, I. (1989.): *Kako prepoznati i identificirati nadarenog učenika*. Zagreb: Školske novine.

Sekulić-Majurec, A. (2002).: *Što je novo u pedagoškom pristupu darovitoj djeci i učenicima*. U: Poticanje darovite djece i učenika. Zagreb: HPKZ, str. 46-57

Sekulić-Majurec, A. (2002.):*Novi pogledi na darovitost i rad s darovitim učenicima*. U: Unapređivanje rada s darovitim učenicima u srednjoškolskom odgoju i obrazovanju. Ministarstvo prosvjete i športa, Zavod za unapređivanje školstva, Zagreb 2002. str. 53-64.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Sekulić-Majurec, A. (1997): *Poticanje stvaralačkog mišljenja u školi*. U: Škola i stvaralaštvo – Stvaralaštvo u školi (ur. M. Pavlinović-Pivac) Zagreb,; OŠ Matije Gupca, str. 53-66.

Sekulić-Majurec, A. (2001.):*Kako provoditi postupak preskakanja razreda*. Zrno, 41-42(66-67): 52-55.

Sekulić-Majurec, A. (1995.):*Mogućnost razvijanja produktivne darovitosti potencijalno darovitih srednjoškolaca*. Napredak, 136 (1):15-22

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

PEDAGOŠKO SAVJETOVANJE I PROFESIONALNA ORIJENTACIJA

Okvirni sadržaj predmeta

Savjetovanje i pedagoške dimenzije savjetodavnog rada

Odnos pedagoškog savjetodavnog rada, pedagoškog vođenja i terapijskih postupaka

Sušтина, specifičnosti i pretpostavke pedagoškog savjetodavnog rada

Mogućnosti i ograničenja pedagoškog savjetodavnog rada

Znanja i vještine potrebne za pedagoško savjetovanje

Faze savjetodavnog rada , pedagoška dijagnoza

Put pronalaženja rješenja problema

Aktivnosti i uloge povezane s pedagoškim savjetovanjem

Individualni pedagoški savjetodavni rad

Grupni pedagoški savjetodavni rad, autoritet i odgovornost

Odnosi u procesu pedagoškog savjetovanja

Direktivni i nedirektivni savjetodavni rad

Metode i tehnike savjetodavnog rada

Specifičnosti pedagoškog savjetovanja s djecom i odraslima

Pedagog i pedagoško savjetovanje

Profesionalna orijentacija – obvezni dio obrazovnog djelovanja škole
Profesionalno informiranje, profesionalno savjetovanje
Profesionalno praćenje

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Poznavanje ključnih pojmova, teorija i teorijskih postavka pedagoškog savjetodavnog rada te razumijevanje i prihvaćanje savjetodavnog rada kao dijela preventivnog rada pedagoga.
Razvoj analitičkih vještina i vještina kritičkog mišljenja; ovladavanje vještinama individualnog i grupnog savjetodavnog rada s učenicima, roditeljima i drugim odraslim osobama u odgojno-obrazovnoj ustanovi; stjecanje vještina informiranja i savjetovanja u profesionalnoj orijentaciji.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Janković, J. (1997) *Savjetovanje - nedirektivni pristup*. Zagreb: Alinea.
Juul, J. (1995) *Razgovori s obiteljima – perspektive i procesi*. Zagreb: Alineja.
Resman, M. (2000) *Savjetodavni rad u vrtiću i školi*. Zagreb: HPKZ.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Geldard, K.; Geldard, D. (1998) *Counselling children*. London: Sage Publication.
Manthei, R. (1997) *Counselling: The skills of finding solutions to problems*. London: Routledge.
Reardon, K.K. (1998) *Interpersonalna komunikacija*. Zagreb: Alinea.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni i usmeni ispit.

DIDAKTIČKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

OPĆA DIDAKTIKA

Okvirni sadržaj predmeta

Didaktika i Curriculum. Sustavi znanja i obrazovanje. Odnos Opće didaktike i predmetnih didaktika (metodika). Podjela opće didaktike (teorijska, empirijska i pragmatička). Didaktika kao teorija obrazovanja. Didaktički modeli i/ili teorije. Temeljni didaktički pojmovi (i njihovi odnosi), modeli i operacije. Didaktička rekonstrukcija, redukcija i transformacija. Profesionalne kompetencije nastavnika. Koncepti planiranja, organiziranja i izvođenja nastave. Kriteriji dobre nastave. Nastava kao akt uravnoteženja. Modeli diagnostike i evaluacije u općoj didaktici. Suvremeni trendovi u Općoj didaktici.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s predmetom Opće didaktike i praktičnim pitanjima pripreme, realizacije i (samo)evaluacije nastave koje tematizira didaktika, steći elementarna umijeća u ophođenju s didaktičkim teorijama i/ili modelima i razviti umijeća glede (reflektiranog) planiranja, izvođenja i evaluacije nastave.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Terhart, E. (2001), *Metode poučavanja i učenja*. Zagreb: Educa.

Meyer, H. (2002), *Didaktika razredne kvake*. Zagreb: Educa.

Gudjons, H., Teske, R., Winkel, R., (ur.), *Didaktičke teorije*. Zagreb: Educa: 1994.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Kyriacou, K (1997), *Temeljna nastavna umijeća*, Zagreb: Educa.

Apel, H. J. (2003), *Predavanje. Uvod u akademski oblik poučavanja*. Zagreb: Erudita.

Peterßen, W. H. (2003). *Unterrichtsvorbereitung*. München: Ehrenwirth.

Peterßen, W. H. (2001), *Lehrbuch Allgemeine Didaktik*. München: Ehrenwirth.

Bodovna vrijednost predmeta

3 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i portfolio.

IZBORNI KOLEGIJI:

INTERESI U NASTAVI

Okvirni sadržaj predmeta

Povijesna shvaćanja interesa u pedagogiji i pedagoške teorije interesa (Dewey, Kerschensteiner, Herbart). Minhenska teorija interesa (Krapp i Schiefele) i njen odnos s motivacijskom teorijom samoodređenja (Deci i Ryan). Vrste interesa. Životni interesi. Razvoj spoznajnih interesa tijekom cjeloživotnog obrazovanja. Interesi kao uvjet, cilj i rezultat nastavnog procesa. Interes i disciplina. Odgojna nastava i razvoj interesa. Poticanje i razvoj interesa i motivacije za učenje u nastavi.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s teorijama interesa i empirijskim istraživanjima interesa i steći bitna umijeća u poticanju i razvoju interesa i motivacije za učenje u nastavi.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Palekčić, M./ Müller, F. (2005), *Uvjeti i efekti interesa za studij i motivacije za učenje* (motivi za izbor studija i motivacijski regulacijski stilovi) kod hrvatskih i njemačkih studenata, *Pedagojska istraživanja*, 1, 2, 159-195.

Palekčić, M., Radeka, I., Petani, R. & Müller, F. (2004), *Interes za studij*, *Napredak*, 145(4), 389-404.

Deci, E. L. & R. M. Ryan (Eds.) (2002), *Handbook of self-determination research*. Rochester: University of Rochester Press.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Palekčić, M. (1985), *Unutrašnja motivacija i školsko učenje*. Sarajevo: Svjetlost.

Krapp, A. & M. Prenzel (Hrsg.) (1992), *Interesse, Lernen, Leistung* Münster: Aschendorff.

Hoffmann, L./A. Krapp/ K. A. Renniger (1998), *Interest and learning*. Kiel: IPN.

Dresel, Markus: *Motivationsförderung im schulischen Kontext*. Göttingen: Hogrefe 2004

Krapp, A. (1998). *Entwicklung und Förderung von Interessen im Unterricht*. *Psychologie der*

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i portfolio.

ALTERNATIVNE PEDAGOŠKE IDEJE I ŠKOLE

Okvirni sadržaj predmeta

Društvena uvjetovanost, pojava, važnost i pregled alternativnih pedagoških ideja i škola. Pedagoški projekti i posljedice reformne pedagogije. Pedagoško-didaktičke koncepcije, organizacija i praksa važnijih alternativnih škola (Montessori, Waldorf, Freinet, Summerhil, Laborschule, Barbiana, Tvind). Današnje privatne škole kao alternativni pokušaji. Kurikularne osobitosti alternativnih škola. Pedagoški pluralizam suvremenih školskih sustava u obzorju alternativnih ideja. Znanstvena utemeljenost alternativnih pedagoških ideja i škola.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznati različite alternativne pedagoške ideje, pokrete i pravce koji su utjecali na pojavu, ustroj, organizaciju i rad alternativnih škola u svijetu i u nas. Studenti će steći znanja o pedagoškim, didaktičkim i metodičkim rješenjima u alternativnim, privatnim i slobodnim školama (osobito u odnosu prema državnima), i mogućnosti primjene nekih od alternativnih pokušaja u današnjim javnim školama.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Jakopović, S. (1984), *Pokret radne škole u Hrvatskoj*. NIRO Školske novine, Zagreb.

Matijević, M. (2001), *Alternativne škole*. Tipex, Zagreb.

Previšić, V. (1992), *Alternativne škole: teorijska polazišta i praktični dosezi*. U: Prema slobodnoj školi. Institut za pedagoška istraživanja, Zagreb.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Walford, G. (1992), *Privatne škole – iskustva u deset zemalja*. Educa, Zagreb.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeni ispit i seminarske radne obaveze..

TEMELJNA NASTAVNA UMIJEĆA

Okvirni sadržaj predmeta

Modeli odnosa teorije i prakse u pedagogiji. Odnos (teorijskog) znanja praktičnih umijeća. Kriteriji dobre nastave. Temeljna nastavna umijeća. Profesionalne kompetencije nastavnika. Zdravlje nastavnika u obzoru salutogeneze. Izvori stresa u radu nastavnika i načini borbe protiv stresa. Pedagoški mediji. Razumljivost izražavanja i razumljivost tekstova. Interes za nastavu i motivacija za učenje i kako ih poticati. Implicitno znanje i djelovanje. Držanje nastavnika i takt u nastavi.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s modelima odnosa teorije i prakse u pedagogiji i didaktici i razviti temeljna nastavna umijeća, odnosno profesionalne kompetencije nastavnika, koje (pored ostalog) uključuju i držanje i takt u pedagoškom ophođenju sa učenicima (i) u nastavi.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Kyriacou, K. (1997). Temeljna nastavna umijeća. Zagreb: Educa.

Langer, I./Schulz von Thun, F./Tausch, R. (2003), Kako se razumljivo izražavati. Zagreb: Erudita.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Hilbert, Andreas/Schmitz, Edgar (Hrsg.): Psychosomatische Erkrankungen bei Lehrerinnen und Lehrern. Ursache- Folgen-Lösungen. Stuttgart: Schatauer 2004.

Seibert, Norbert/Serve, Helmut/ J. (Hrsg.) (2003): Prinzipien guten Unterrichts. Kriterien einer zeitgemässigen Unterrichtsgestaltung. PimS. /. Auflage

Neill, S. (1994), Neverbalna komunikacija u razredu. Zagreb: Educa.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i praktični uradak.

PEDAGOŠKA DIJAGNOSTIKA

Okvirni sadržaj predmeta

Modeli dijagnostike u pedagogiji i didaktici. Modeli pedagoško-psihološke dijagnostike (medicinski, interakcionistički i ekološko-fenomenološki). Funcije pedagoško-psihološke dijagnostike (selektivna, modifikacijska i poticajna). Obilježja pedagoške dijagnostike. Dijagnostička kompetencija nastavnika kao osnova pedagoškog djelovanja u nastavi. Razvoj mladih, pedagoška dijagnostika i process obrazovanja i nastave. Zona narednog razvoja kao dijagnostičko sredstvo. Taksonomije znanja i ocjenjivanje rada učenika. Sumativno i formativno ocjenjivanje. Kriterijski testovi. Evaluacija rada nastavnika. Kriteriji dobre nastave. Vrjednovanje postignuća škola. Internacionalna vrjednovanja znanja učenja i kvaliteta škole i nastave.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s predmetom, obilježjima i modelima pedagoške dijagnostike i steći elementarna dijagnostička umijeća.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Kleber, E. W. (1992), Diagnostik in pädagogischen Handlungsfeldern – Einführung in Bewertung, Beurteilung, Diagnose und Evaluation.

Leutner, D. (1998), Pädagogisch-psychologische Diagnostik. In: Rost, D. (Hrsg.) (1998), Handwörterbuch Pädagogische Psychologie. Weinheim: Beltz, 1998, S. 378-386.

Wild, K.-P. & Krapp, A. (2001), Pädagogisch-psychologische Diagnostik. In: Krapp, A. & Weidenmann, B., Pädagogische Psychologie., Weinheim: Beltz, S. 513-566.

Weinert, F. E. (Hrsg.) (2001), Leistungsmessungen in Schulen. Weinheim und Basel: Beltz.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Mužić, V. (2002), Uvod u metodologiju odgoja i obrazovanja, Educa, Zagreb.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i praktičan rad.

DIDAKTIČKE TEORIJE

Okvirni sadržaj predmeta

Razine refleksije obrazovne prakse na teorijske razine (didaktika, metodike, koncepcije izvedbe nastave).

Temeljni didaktički pojmovi. Didaktičke teorije i modeli nastave. Aktualizacija nastave i potreba teorijskog promišljanja. Didaktika kao teorija odgoja (Erich Weniger, Josef Derbolav; Wolfgang Klafki i Herwig Blankertz; didaktika obrazovnog profila (Hagen Kordes, Andreas Gruschka, Meinert Meyer); Didaktika kao teorija učenja (Paul Heimann, Gunter Otto i Wolfgang Schulz); opća didaktika na psihološkoj osnovici (Hans Aebli); Didaktika obraćanja pozornosti na fenomene (Martin Wagenschein); didaktika kao umijeće poučavanja (Theodor Schulze i Christoph Berg); Teorija obrazovanja u okviru kritičko-konstruktivne odgojne znanosti W. Klafkija; didaktika kao kibernetičko-informacijska teorija Felixa von Cubea, didaktika kao teorija kurikuluma Christine Möller, didaktika kao kritička teorija nastavne komunikacije Reintera Winkela. Refleksije teorijskih modela nastave na nastavnu praksu. Razne orijentacije didaktika kao shvaćanje njenih polazišta.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Stjecanje uvodne orijentacije unutar polazišta i teorijskih okvira na kojima se zasnivaju pojedine didaktičke koncepcije. Razumijevanje elementarnog didaktičkog vokabulara i služenje njime u govoru. Uvoditi studente u raspravu o modelima nastave kao svrsishodnim obrascima učinkovitog učenja i poučavanja.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Bognar, L. i Matijević, M., (2002). *Didaktika*. Školska knjiga, Zagreb,

Gudjons, H., (1994). *Pedagogija – temeljna znanja*. Educa, Zagreb, (Poglavlja: Učenje i Didaktika, str. 171.-204.)

Klafki i dr., (1992.). *Didaktičke teorije*. Educa, Zagreb

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Jelavić, F. (1995). *Didaktičke osnove nastave*. Naklada Slap. Jastrebarsko

Kyriacou, Ch. (1991. i daljnja izdanja). *Temeljna nastavna umijeća*. Educa, Zagreb

Poljak, V. (1991. i daljnja izdanja). *Didaktika*. Školska knjiga, Zagreb

Terhart, E. (2001.). *Metode poučavanja i učenja*. Educa, Zagreb

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

SOCIOLOŠKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

SOCIOLOGIJA OBRAZOVANJA

Okvirni sadržaj predmeta

Društveni i povijesni kontekst obrazovanja; Sociologija obrazovanja – nastanak i razvoj (teorijska polazišta; funkcionalističko, konfliktno, liberalno, interakcionističko); Obrazovanje i socijalne promjene (društvena reprodukcija, mobilnost, konflikti); Institucionalni sustavi obrazovanja (obitelj i škola); Obrazovanje i kultura (tradicija, religija, mediji); Obrazovanje i razvoj (kulturni kapital, tržište rada i znanja); Globalizacija i obrazovne perspektive (tehnološke i socijalne promjene, ekološko obrazovanje); Budućnost obrazovanja i uloga nastavnika (ekološka kriza, modernizacija društva i obrazovanja).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznavanjem sa sadržajima kolegija studenti/ce će steći osnovna, opća znanja iz područja studija te dodatna znanja i intelektualne vještine koje će pridonijeti kompetentnosti njihove nastavničke uloge.

Znanja: stjecanje dodatnih znanja o teoretskim polazištima i povezanosti suvremenog društva (kulture) i obrazovanja (škole), što će pripomoći boljem razumijevanju društvenih ciljeva i smisla odgoja i obrazovanja učenik/c/a.

Vještine: osposobljavanje za prepoznavanje utjecaja socijalnog sustava na život u obrazovnom sustavu i primjene strukovnih socioloških znanja u kontekstu odraza društvenih fenomena na one u odgoju i obrazovanju

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Durkheim, E. (1996). Obrazovanje i sociologija. Societas (Zavod za sociologiju), Zagreb.

Haralambos, M. (2002 ili kasnija izdanja). Sociologija – teme i perspektive (pogl. 11.

Obrazovanje, str. 737-882). Golden Marketing, Zagreb.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Ballantine, J. H. (1993). The Sociology of Education. Prentice-Hall, Inc, New Jersey.

Delors, J. (1998). Učenje: blago u nama. Educa, Zagreb.

Lesourne, J. (2000). Obrazovanje & društvo. Educa, Zagreb.

Pastuović, N. (1999). Edukologija (V pogl.). Znamen, Zagreb

Bodovna vrijednost predmeta

3 ECTS boda

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno.

FILOZOFSKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

FILOZOFIJA ODGOJA

Okvirni sadržaj predmeta

Nastavni program predmeta čine filozofske refleksije o odgoju i obrazovanju, koje razmatraju temeljne aspekte ljudskog nastojanja da, posredstvom učenja, razvije intelektualne i emocionalne dispozicije, rekonstruira iskustva i kulturno obnovi život. U središtu pozornosti su tri aspekta filozofije odgoja; a) analitički aspekt (problematiziranje pojmova odgoja, obrazovanja, učenja i poučavanja, nastavnog autoriteta i nastavnih očekivanja); b) kritički aspekt (kritika ideologija, obrana razboritoga vrijednosnog pluralizma, spoznajni i voljni čimbenici građanskih i državljskih kompetencija); c) preskriptivni aspekt (radikalno umno preispitivanje života, kultiviranje humaniteta u univerzalnom poštovanju moralnih osoba, narativna imaginacija koja njeguje suosjećanje i odgovornost).

Predmet konceptijski povezuje istaknuta razumijevanja odgoja u okviru zapadne filozofske tradicije (Sokrat, Platon, Aristotel, stoici, Augustin, Toma Akvinski, renesansni filozofi, Descartes, Hobbes, Spinoza, Locke, Hume, Rousseau, Kant, Hegel, Nietzsche, Mill, Dewey) sa suvremenim problemima i izazovima, koje pred filozofiju odgoja postavljaju neizvjesna budućnost, rascjepkanost znanja, planetarna sudbina ljudskog roda, multikulturalnost, potreba odgajanja za razumijevanje i mir, konstitucija čovječanstva kao svjetske zajednice.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osvijestiti i kritički propitati filozofijske pretpostavke odgoja i obrazovanja. To je prijeko potreban uvjet za refleksiju nastavnog djelovanja i raspravu o edukacijskih ciljevima. Studenti se posebno osposobljavaju za kontekstualno i kritičko propitivanje suvremenih curriculumna na temelju njihove utemeljenosti u etičkim vrednotama.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Foucault, M. (1992) *Znanje i moć* (Zagreb: Globus)

Nietzsche, F. (2003) *Schopenhauer kao odgajatelj* (Zagreb: Matica hrvatska).

Morin, E. (2002) *Odgaj za budućnost* (Zagreb: Educa).

Canivez, P. (1999) *Odgojiti građanina?* (Zagreb: Durieux).

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Platon, *Protagora*, u: Platon (1975) *Protagora. Sofist* (Zagreb: Naprijed).

Aristotel, (1988) *Nikomahova etika, i Politika*, (Zagreb: Globus i SNL).

Legrand, L. (1995) *Moralna izobrazba danas: Ima li to smisla?* (Zagreb: Educa).

Hufnagel, E. (2002) *Filozofija pedagogike* (Zagreb: Demetra).

Nussbaum, M. (1997) *Cultivating Humanity: A Classical Defence of Reform in Liberal Education* (Cambridge, MA: Harvard University Press).

Gutmann, A. (1994) What's the use of going to school? The problem of education in utilitarianism and rights theories , in: Sen, A., Williams B. (ed.) *Utilitarianism and beyond* (Cambridge: Cambridge University Press).

Vuk-Pavlović, P., (1996) *Filozofija odgoja* (Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada).

Polić, M. (1993) *K filozofiji odgoja*

Polić, M (1997) *Čovjek, odgoj, svijest* (Zagreb: HFD)

Blake, Smeyers, Smith, Standish (2003) *The Blackwell Guide to the Philosophy of Education* (Oxford: Blackwell Publishing)

Bodovna vrijednost predmeta

3

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

INFORMATIČKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE U OBRAZOVANJU

Okvirni sadržaj predmeta

Prednosti i nedostaci primjene računala u nastavi. Tradicionalni model nastave u odnosu na suvremeni model budućnosti – informacijske tehnologije u obrazovanju. Učenje na daljinu - alati za učenje na daljinu. U vježbama: Praktična primjena i način funkcioniranja sustava za učenje na daljinu. Samostalan rad u odabranom sustavu za učenje na daljinu. PowerPoint: metode oblikovanja i izlaganja PowerPoint prezentacije u pripremi nastavnih jedinica (na temu: informacijske tehnologije u obrazovanju).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti trebaju naučiti mogućnosti suvremenih sustava za učenje te načine njihove primjene u nastavi.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Dryden, G., Vos, J. *Revolucija u učenju - kako promijeniti način na koji svijet uči*. Educa, Zagreb, 2001.

Marinković, R. *Intelligentni sustavi za poučavanje*. Hrvatska zajednica tehničke kulture, Zagreb, 2004.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Bitter, G. G., Pierson, M. E. *Using Technology in the Classroom*. Allyn&Bacon, 2004.

Gardner, H., *Multiple Intelligences: the Theory in Practice*. Basic Books, New York, 1993.

Lee, I. A Research Guide for Students. www.aresearchguide.com, (15. siječnja 2005.)

Porter, L. *Creating the Virtual Classroom: distance learning with the Internet*. Wiley Computer Publishing, New York, 1997.

PowerPoint in the Classroom is produced by ACT360 Media Ltd. in conjunction with Microsoft Corporation. Copyright ACT360 Media Ltd. 1998. www.actden.com/pp/ (15. siječnja 2005.)

Bodovna vrijednost predmeta

Način polaganja ispita

Izrada seminarskog rada. Oblikovanje i izlaganje PowerPoint prezentacije na osnovu napisanog seminarskog rada.

IZBORNI KOLEGIJ:

PRIMJENA RAČUNALA U NASTAVI JEZIKA

Okvirni sadržaj predmeta

Predmet "Primjena računala u nastavi jezika" (eng. Computer-Assisted Language Learning – CALL) predstavlja kombinaciju teorijskih postavki, kriterija za evaluaciju edukativnih programa i praktične primjene informatičke tehnologije. Osim teorije vezane uz razvoj i metodologiju primjene računala u nastavi jezika, uz jezične tehnologije, kriterije za procjenu i uz ulogu multimedijских elemenata, studenti će također razviti praktične vještine vezane uz primjenu računala neovisno o jeziku. Kroz praktičan rad prikazat će se mogućnosti primjene različitih izvora informatičke tehnologije (WWW resursi, edukativni programi za učenje jezika, zabavni softver, autorski alati, alati za obradu jezika, elektronski rječnici, strojno prevodenje) te metode integracije u klasičan oblik nastave. Kroz seminarski rad studenti će imati mogućnost prikazati primjenu informatičke tehnologije u nastavi jezika ili prikazati istraživanje vezano uz evaluaciju edukativnog softvera ili će sudjelovati u izradi web stranica vezanih za primjenu računala u nastavi jezika s integriranim kulturološkim elementima.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će steći znanja i vještine te primijeniti odgovarajuće metode u postupcima integracije informatičke tehnologije u nastavu jezika.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Chapelle, Carol. Computer applications for second language acquisition: Foundations for teaching, testing, and research. New York: Cambridge University Press, 2001.

Egbert, J; Hanson-Smith, E. (Eds.) CALL Environments: Research, practice, and critical issues. Alexandria, VA: TESOL, 1999.

Windeatt, S; Hardisty, D; Eastment, D. The Internet: Resource Books for Teachers. Oxford University Press, 2000.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Cameron, K. (Ed.) (1999) CALL: Media, Design & Applications. The Netherlands: Swets & Zeitlinger Publishers.

Chapelle, C. (1998) Multimedia CALL: Lessons to be learned from research on instructed SLA.

Language Learning and Technology, 2(1), 22-34. LLT 2(1): 22-34.

European Commission Report (2005) The impact of the use of new technologies and the Internet on the teaching of foreign languages and on the role of teachers of a foreign language. (contribution of Graham Davies).

Kern, R.; Warschauer, M. (1997) Theory and practice of network-based language teaching// M.

Levy, M. Computer-assisted language learning: Context and Conceptualization. New York, New York: Clarendon Press.

Seljan, S; Berger, N; Dovedan, Z. (2004) Computer-Assisted Language Learning (CALL).

Proceedings of the 27th International Convention MIPRO.

Warschauer & R. Kern (Eds.) (2000) Network-based language teaching: Concepts and practice. New York: Cambridge University Press.

Warschauer, M. (1996) [Computer-assisted language learning: An introduction](#). // S. Fotos (Ed.)

Multimedia language teaching. Tokyo, Japan: Logos International.

Bodovna vrijednost predmeta

2

Način polaganja ispita

Pismeni ispit u obliku seminarskog rada/ praktična primjena/ usmeni

MODUL
HRVATSKI JEZIK U NASTAVNIČKOJ KOMUNIKACIJI

OBAVEZNI KOLEGIJI:

Predmet se sastoji od tri obavezna kolegija. Pojedini od njih nisu obavezni samo studentima filoloških grupa koji navedene sadržaje slušaju u okviru predmeta koji studiraju. Oni umjesto njih biraju izborne kolegije. HRVATSKI JEZIK ZA NASTAVNIKE ***Okvirni sadržaj***

predmeta

Jezik i jezične djelatnosti. Jezične uloge. Komunikacija kao temeljna jezična uloga. Verbalna i neverbalna komunikacija. Odnos jezika i izvanjezičnoga svijeta. Osnovni jezikoslovni pojmovi i discipline. Funkcionalni i formalni pristup jeziku. Primijenjena lingvistika. Hrvatski jezik u funkciji struke. Jezik i komunikacija u nastavi. Pravogovor. Pravopis. Pregled i služenje hrvatskim jezikoslovnim djelima (gramatike, pravopisi, savjetnici...). Stilovi hrvatskoga standardnoga jezika. Pisane vrste. Nastavnikov govor i čitanje. Predavanje (izlaganje, tumačenje, opisivanje, pripovijedanje, raspravljavanje).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Ovladavanje općim jezikoslovnim pojmovima nužnim za usvajanje znanja o jeziku i znanja o svijetu. Bolje vladanje hrvatskim jezičnim vještinama.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

(tri jedinice kao obavezni izvori seminarškoga rada): Babić, Z. (1986) Izlagači i slušači u vremenskom procjepu, *Jezik* 3/33, Zagreb, 7-78. Glovački-Bernardi, Z. i sur. (2003) *Uvod u lingvistiku*, Zagreb, ŠK, 9-53, 191-249. Jelaska, Z. (2004) *Fonološki opisi hrvatskoga jezika*, Zagreb, HSN, str. 5-26. Katičić, R. (1992) *Novi jezikoslovni ogledi*, Zagreb, Školska knjiga, str. 7-75. Neill, S. (1994) *Neverbalna komunikacija*, Zagreb. Pandžić, V. (2001) *Govorno i pismeno izražavanje u srednjoj školi*, Zagreb. Pavličević-Franić, D. i M. Kovačević (ur.) (2003) *Komunikacijska kompetencija u višejezičnoj sredini II*, Zagreb, Naklada Slap i Sveučilište u Zagrebu, str. 1-191. Silić, J. (1996) Polifunkcionalnost hrvatskoga standardnoga jezika, *Kolo*, Zagreb, Matica hrvatska, 244-248. Škiljan, D. (1994) *Pogled u lingvistiku*, Rijeka, Naklada Benja. Škiljan, D. (1979) *Osnove semiologije komunikacije*, Zagreb, Sveučilište u Zagrebu. Žic Fuchs, M. (1990) Kognitivna semantika: konceptualno prototipne teoretske postavke, Zagreb, *SOL* 10/11, 95-106. Žic Fuchs, M. (1991) *Znanje o jeziku i znanje o svijetu*. Zagreb, *SOL* (str. 5-64)

Bodovna vrijednost predmeta

2

Način polaganja ispita

Pismeni, ocjena rada i izlaganja.

GOVORNIŠTVO ZA NASTAVNIKE (Govornička teorija i govorničke vještine)*Okvirni sadržaj predmeta*

Opis obilježja monoloških i dijaloških govorničkih vrsta (predavanja, referati, prigodni govori, debate, razgovori, grupno govorno rješavanje problema). Govorničke strategije. Priprema govora s isticanjem formiranja i testiranja središnje misli. Organiziranje govora prema klasičnim kanonima. Govornička argumentacija. Govornička elokvencija, što uključuje i repertoar retoričkih figura i modalnih izraza. Vještina pažljivoga i kritičkoga slušanja. Izvedbena izražajnost. Postizanje govorne glatkoće. Umješna uporaba uzgovornih znakova. Uklanjanje pretjeranoga govornoga straha. Vještina govorenja uz pomoć bilježaka, folija i drugih medija koji se koriste u nastavi, tj. odnos pripremljenoga teksta i govorne izvedbe. Usvajanje pravila slušačkoga i govornoga bontona.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osposobiti buduće nastavnike za izrazito govorno zanimanje davanjem sustavnih znanja i uputa za stvaranje vještina radi uspješnijega govornoga djelovanja, međudjelovanja i prenošenja znanja učenicima. Pomoći im da osvijeste izgovorna odstupanja od standarda ili izgovorne mane, te važnost zdravoga i ugodnoga glasa kako bi bili i govorni uzor učenicima. Stoga im se kao izborni kolegij predlaže neki od izbornih kolegija na fonetici koji im mogu pomoći u ovoj govornoj profesiji.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Aristotel (1989) *Retorika*, Zagreb, NaprijedGračani, Đ. (1968) *Temelji govorništva*, Nadbiskupski duhovni stol Škarić, I. (2000) *Temeljci suvremenoga govorništva*, Zagreb, Školska knjigaZadro, I. (ur.) (1999) *Glasoviti govori*, Zagreb, Naklada Zadro

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Beker, M. (1997) *Kratka povijest antičke retorike*, Artrezor, ZagrebKvintilijan M.F. (1985) *Obrazovanje govornika*, Sarajevo, Veselin Masleša

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i praktična izvedba.

JEZIČNA INTERAKCIJA I JEZIČNI VARIJETETI*Okvirni sadržaj predmeta*

Pragmalingvistički sadržaj: komunikacijsko djelovanje jezikom, različiti oblici komunikacijske interakcije, govorni činovi, funkcije teksta i dr., s posebnim obzirom na vidove jezičnoga djelovanja važne za razrednu situaciju. Sociolingvistički sadržaji: jezik kao odraz određene zajednice koja njime govori i kao sociokulturna pojava, s posebnim obzirom na komunikacijsku kompetenciju pojedinca i zajednice, jezične varijetete i njihovu primjerenost različitim komunikacijskim situacijama.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina). Osvješčivanje mogućnosti i dosega djelovanja jezikom i priprema za što svrhovitiju upotrebu jezika u nastavnoj situaciji.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Davis, S. (1991) *Pragmatics, A Reader*, Oxford Gobber, G. (ur.), (1990) *La linguistica pragmatica (Atti convegno)*, Milano Hudson, R.A. (1980) *Sociolinguistics*, Cambridge University Press Ivanetić, N. (1994) *Govorni činovi*, Zavod za lingvistiku, Zagreb Jakobson, Roman (1960/1964/), *Linguistics and Poetics* u: T.A. Sebeok (ur.), *Style in Language*, Cambridge, Massachusetts: The M.I.T. Press, 232-239 Romaine, S. (2000) *Language in Society*, Oxford University Press Trudgill, P. (1989) *Sociolinguistics*, Penguin Books Ltd. Z. Glovacki-Bernardi (ur.) (2001), *Uvod u lingvistiku*, Školska knjiga, Zagreb Wunderlich, D. (ur.) (1972), *Linguistische Pragmatik*, Frankfurt/M.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Ispunjenjem seminarskih obaveza..

IZBORNI KOLEGIJI:

GOVORNA PROIZVODNJA

Okvirni sadržaj predmeta

Kolegij *Govorna proizvodnja* usmjeren je na opis govora kao posebnog oblika komunikacijskog procesa te na mehanizme govorne proizvodnje. Opisuje se anatomja i fiziologija govornih organa. Objašnjavaju se upravljačka razina i tri izvršne razine proizvodnje govora (respiracija, fonacija i artikulacija) te njihovi međusobni odnosi. Govor se raslojava na sloj teksta i glasa te dijeli na govorne članke. Posebno se opisuju karakteristike hrvatskog govornog sustava na segmentalnoj (glasnici) i suprasegmentalnoj (prozodija) razini. ***Razvijanje općih i specifičnih kompetencija***
Cilj je pružiti nastavniku obavijesti o mehanizmima govorne proizvodnje, mogućnosti da njihovo djelovanje procjenjuje na vlastitom govoru te da poboljša govor u onim dijelovima koji su nedostatni a isto tako da i u učenikovom govoru otkriva dobre i loše strane govorne proizvodnje te da ga upućuje u načine njihovog poboljšavanja.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Horga, D., (1996.) Obrada fonetskih obavijesti, HFD Zagreb, 11-104 str. Škarić, I. (1991). Fonetika hrvatskoga književnog jezika. U: Babić, Brozović, Moguš, Pavešić, Škarić, Težak: Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika. HAZU i Globus, Zagreb, & 87-275 , & 683-935.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Barić, Lončarić, Malić, Pavešić, Peti, Zečević, Znika (1990). Gramatika hrvatskoga jezika. Zagreb, str. 9-46. Malmberg, B. (1974). Fonetika, Svjetlost, Sarajevo. ili Malmberg, B. (1995). Fonetika, IVOR, Zagreb

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

FONETSKA KOREKCIJA (praktikum iz korekcije izgovora)

Okvirni sadržaj predmeta 1. Teorijski uvod u fonetsku korekciju: Optimale (opće, korektivne), visinske karakteristike glasova, načela fonetske korekcije, o čemu treba voditi brigu prilikom fonetske korekcije, postupci fonetske korekcije, elektroakustička pomagala u fonetskoj korekciji. 2. Praktičan rad: Nakon vrlo kratkog teorijskog dijela prelazi se na praktičan rad – svaki student odabere jedan konkretan izgovorni problem (strani jezici, dijalekti) i ispitanika s kojim radi individualno: najprije pod nadzorom nastavnika, a potom samostalno, s ili bez pomoći elektroakustičkih aparata. Tijekom rada vodi se dnevnik korekcije koji je sastavni dio konačnog rada. Ispitanik se snima prije i poslije korekcije, a poboljšanja se analiziraju u grupi, na kraju semestra. Ocjena se temelji na uspješnosti korekcije, na prezentaciji i na pismenom uratku koji se sastoji od analize greške, dnevnika korekcije, analize postupka korekcije i konačnog rezultata, te materijala koji su u korekciji bili korišteni. ***Razvijanje općih i specifičnih kompetencija***

Osposobiti studente za uočavanje izgovornih grešaka koje treba ispraviti i za samostalan rad na njihovu ispravljanju sa i bez elektroakustičkih aparata.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Zbirka relevantnih članaka i poglavlja (dostupna u knjižnici Odsjeka za fonetiku) Pisani nastavni

materijali koji se dobiju uz svaku nastavnu jedinicu.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

NJEGA GLASA GOVORNIH PROFESIONALACA ***Okvirni sadržaj predmeta*** Dobit će se upute za pravilnu uporabu glasa u javnom nastavničkom govoru, o vokalnoj njezi i vokalnoj tehnici. Teorijsko znanje na seminaru će se praktički primjenjivati u obliku kratkih izlaganja studenata pred skupinom. Postavljat će se glas svakoga studenta (impostacija), usvojit će se *zaštitni glas*, vježbe ugrijavanja, fonetske vježbe za glas i izgovor, akcent metoda u saniranju disfonija. U kraćim predavanjima izlaganjima iz svoga područja studiranja, studenti će trebati praktički uključiti čimbenike respiracije, fonacije, artikulacije i rezonancije zdravoga glasa. ***Razvijanje općih i specifičnih kompetencija*** Svrha je seminara da studenti usvoje teorijsko znanje o njezi glasa, samostalno usvoje vježbe za prevenciju vokalnoga zamora te da praktički nauče javno govoriti optimalno štedeći glas.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Benninger, M., Jacobson, B. H., Johnson, A. F. (1994). *Vocal Arts Medicine - The Care and Prevention of Professional Voice Disorders*. New York, Stuttgart: Thieme Medical Publishers, Georg Thieme Verlag. Berry, C. (1997). *Glumac i glas*. Zagreb: AGM. Škarić, I. (1977). Funkcionalno saniranje disfonija slušanjem. U: Problemi glasa i artikulacije glasova, Savez DDJ i SDS, Beograd, 1977, 197-202. Škarić, I. (ur.). *Govorne poteškoće i njihovo uklanjanje*. Zagreb: Mladost. Poglavlja: Poremećaji glasa, 151-162; Rehabilitacija glasa, 163-176. Škarić, I., Varošaneć - Škarić, G. (1999). Vježbe za glas i izgovor. U *Zbornik Ustvarjalnost v logopediji*, Nova Gorica: Aktiv logopedov Severno primorske regije, Vipava: Center za usposabljanje invalidnih otrok Janka Premrla Vojka, str. 197-200. ***Popis literature koja se preporučuje kao dopunska*** Gotaas, S., Starr, C. D. (1993). Vocal fatigue among teachers. *Folia phoniatica*, 45, 120-129. Kotby, M. N. (1995). *The Accent method of voice therapy*. San Diego: Singular Publishing Group, Inc. Rantala, L., Paavola, L., Kärkkö, P., Vilkmann, E. (1998). Working-day effects on the spectral characteristics of teaching voice. *Folia phoniatica et logop.*, 50, 205-211. Rantala, L., Vilkmann, E. (1999). Relationship between subjective voice complaints and acoustic parameters in female teachers' voices. *Journal of voice*, 13, 4, 484-495. Russell, A., Oates, J., Greenwood, K. M. (1998). Prevalence of voice problems in teachers. *Journal of voice*, 12, 4, 467-479. Simberg, S., Laine, A., Sala, E., Rönnemaa, A.M. (2000). Prevalence of voice disorders among future teachers. *Journal of voice*, 14, 2, 231-235.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

ismeni ispit i usmeno izlaganje.

ORTOEPSKE VJEŽBE ***Okvirni sadržaj predmeta*** Uvježbava se pravilan izgovor segmentalnih sastavnica govora kao što su izgovor suglasnika i samoglasnika te suprasegmentalnih prozodijskih čimbenika govora. Razlučuju se pojmovi standarda, prihvaćenog izgovora (RP), razgovornoga stila, organskoga idioma. Usvaja se sustav bilježenja IPA za izgovor glasnika, fonema i alofona, prozodije i dijakritičkih znakova za hrvatski jezik. Uvježbava se izgovor riječi hrvatskoga podrijetla i posuđenica u fonetskim riječima i u povezanom govoru. Nadalje se ispituje sociofonetski odnos prema različitim naglasnim inačicama istih riječi. Također se određuje izgovorni status svakog studenta. ***Razvijanje općih i specifičnih kompetencija***

Svrha je vježbi da studenti upoznaju, uvježbaju i usvoje prihvaćeni izgovor hrvatskog jezika .

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava praktičnim radom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Brozović, D. (1957/58). O normiranju književnih naglasaka. *Jezik*, 6, 65-72. Landau, E., Lončarić, M., Horga, D., Škarić, I. (1999). Croatian. U *Handbook of the International Phonetic Association*, Cambridge: Cambridge University Press, 66-69. Lončarić, M. i Vukušić, S. (1998). Fonologija. U M. Lončarić (ur.), *Hrvatski jezik*, 75-90, Opole: Uniwersytet Opolski - Instytut Filologii Polskiej. Silić, J. (1997). Razgovorni stil hrvatskoga standardnog jezika. *Kolo*, 4, 483-495. Škarić, I. (1994) Hrvatski jezik danas. *Jezik*, 41, 4, 97-103. Škarić, I. (1999) Sociofonetski pristup standardnom naglašavanju. *Govor*, XV, 2, 117-137. Škarić, I. (2001). Razlikovna prozodija. *Jezik*, 48, 1, 11-19. Škarić, I. i Varošaneć - Škarić, G. (1999). Neke osobitosti hrvatskoga naglasnog sustava. *Govor/Speech*, XVI, 1, 25-31. Varošaneć-Škarić, G. (1995). Govorni stilovi u informativnim emisijama. *Govor/Speech*, XII, 1, 71-79. Varošaneć-Škarić, G. (2001). Poželjnost nekih kategorija izografnih naglasnih heterofona. *Govor/Speech*, XVIII, 1, 33-44. Vuletić, D. (1987). *Govorni poremećaji - Izgovor*. Zagreb: Školska knjiga

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Škarić, I. (1977/78). Pledoaje za govor organski i govor standardni. *Jezik*, 2, 33-42. Škarić, I., Babić, Z., Škarić, I., Varošaneć, G. (1987) Silazni naglasni na nepočtetnim slogovima riječi. *Govor/Speech*, 4, 2, 139-151. Škarić, I. (1991) Fonetika hrvatskoga književnog jezika. U: Babić, S. et al. (R. Katičić,

ur.) *Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika*, Zagreb: HAZU, Globus, str. poglavlja Izgovor glasnika, 120-146, Govorni dijelovi 281-289, Intonacijska jedinica 309-315, Govorna riječ 315-327, Slog 327-337, Fonemski sloj 337-359.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Praktični rad.

DVOJEZIČNOST

Okvirni sadržaj predmeta

Određenje dvojezičnosti; povijesni pregled istraživanja dvojezičnosti; odnos i vrste individualne i društvene dvojezičnosti; dinamika dvojezičnoga razvoja (u prirodnome i institucionaliziranome kontekstu); jezična obrada kod dvojezičnih osoba; međujezični utjecaji u dvojezičnom sustavu; komunikacijska kompetencija dvojezičnih osoba; jednojezični i dvojezični modalitet; prebacivanje koda; odumiranje jezika; odnos dvojezičnosti i spoznaje; dvojezičnost i obrazovanje.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Stjecanje uvida u temeljne procese dvojezičnoga razvoja, posebitosti lingvističke i komunikacijske kompetencije dvojezičnih osoba te temeljna pitanja dvojezičnoga obrazovanja.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Hamers, J., Blanc, M. (2000). *Bilinguality and Bilingualism*. 2nd edition. Cambridge: CUP. Romaine, S. (1995). *Bilingualism*. 2nd edition. Oxford: Blackwell Publishers.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Bialystok, E. (2001). *Bilingualism in Development: Language, Literacy and Cognition*. Cambridge: CUP. Dewaele, J-M., Housen, A., Wei, L. (ur.) (2003). *Bilingualism: Beyond Basic Principles*. Cleverdon, Buffalo, Toronto, Sydney: Multilingual Matters Ltd. Hakuta, K. (1986). *Mirror of Language: The Debate on Bilingualism*. New York: Basic Books. Nicol, J. L. (ur.) (2001). *One Mind, Two Languages: Bilingual Language Processing*. Oxford: Blackwell Publishers. Časopis:

Bilingualism: Language and Cognition.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Pismeni ispit.